بوسایی نین ایچینده‌کیلر:

آگاهی کوتاه درباره مجموعه.. ۲
بیلدیریش.. ۳
آتالار سؤزۆ.. بهزاد بهزادی............................. ۴
بیر مؤعیجزه دیر عئشقدن آمّا.............................اسماعیل هادی................................ ۸
آندیرما.. ۱۱
یئرلی سؤزلر...خوی: پرویز یکانی زارع.................... ۱۲
یئرلی سؤزلر...فریدون محمدی............................... ۲۶
یئرلی سؤزلر...محمد اصغری.................................. ۲۸
یئرلی سؤزلر...فریدن (۲)حسین مسلمی.................. ۳۰
بایاتی‌لار.. ۳۳
گرایلی‌لار.. ۴۳
تصنیف‌لر.. ۴۴
آتالار سؤزۆ...فرامرز شهبازی.......................... ۴۵
خراسان تۆرکلری‌نین دیلی(۱)...........................اسماعیل نعمتی پایدار................ ۶۳
چاغئیریش.. ۸۵

آگاهی کوتاه درباره مجموعه
«ائل دیلی و ادبیاتی»

یکی از بنگاههای فرهنگی علاقمند به ادبیات فولکلوریک بمنظور معرفی نشریه «ائل دیلی و ادبیاتی» دربارهٔ مضمون و هدف آن پرسش نموده‌اند.

ما ضمن تشکر از پرسشگر محترم فرصت را مغتنم دانسته و اطلاعات فشرده‌ای دربارهٔ جزوات «ائل دیلی وادبیاتی» به زبان فارسی در دسترس علاقمندان قرار میدهیم:

ایرانیان ترک زبان دارای ادبیات شفاهی و فولکلور بسیار غنی و بکری هستند. کوشش‌های فردی و پراکنده برای جمع‌آوری آنها انجام گرفته است، ما تصمیم داریم که مجموعه مدونی از واژه‌های محلی و ادبیات شفاهی رایج بین ترک زبانان ایرانی را بیاری علاقمندان گرد آورده، ابتدا بصورت جزواتی در اختیار صاحب نظران و پژوهشگران قرار دهیم تا پس از نقد و بررسی خوانندگان و انجام اصلاحات ضروری، هر عنوان را در کتاب جداگانه با اسلوب علمی تدوین و چاپ نمائیم.

دامنه این کوشش گسترده است. در نظر است مجموعه شاخه‌های گوناگون ادبیات شفاهی: لغات و اصطلاحات محلی، لهجه‌های محلی، امثال و حکم، گونه‌های اشعار شفاهی، افسانه‌ها، قصه‌ها، طنز و لطیفه، چیستان، باورها، آئین و مراسم، بازیها و سرگرمیها .... را در بر گیرد.

در گستره جغرافیایی ترک زبانان ایران، از قره‌داغ تا قشقایی، از خراسان تا خوزستان، از علاقمندان به ادبیات شفاهی ترکی دعوت میگردد در گردآوری این مجموعه تاریخی با ما همکاری فرمایند.

بیلدیریش

«ائل دیلی و ادبیاتی» پایلایانلار و اوْخوجولاریندان، اؤده‌جک پوللاری آشاغیداکی حئسابا گؤنده‌ر مکلرینی ریجا ائدیریک :

تهران ـ بانک ملت ـ شعبه سرو (کد ۶۵۸۲/۱) حسابجاری شماره ۱۰۳۱/۷ بنام بهزادی ـ صرافی

آتالار سؤزۆ

آتالار سؤزۆ آغیز ادبیاتی‌نین ان اؤنملی،چوْخ یایغین وایشلک، دوْلغون مضمونلو ،قیسا و آهنگدار،حیکمت‌لی سؤزلر بؤلۆم لریندن دیر.

آتالار سؤزۆ اینسانلارین ان اسکی و ایلکین جرگه‌لی یاشاییشیندان باشلایاراق، اینسانلارین طبیعیتین کوْر قووه‌لرینه قارشی غلبه چالماسی اوغروندا موْباریزه سیندن ، ایجتیماعی یاشاییش‌لارینی نیظاما سالماق اوغروندا چالیشمالاریندان یارانمیش، عصرلر بوْیو خالق طرفیندن ساده‌له‌شیب، ییغجام‌لاشیب ، یوْغرولوب، جیلالانیب قیسا و بدیعی شکیلده آداملارین ایناملی سوْییه‌سینه یوْکسلمیشدیر.

آتالار سؤزۆ خالقیمیزین قرینه‌لر بوْیو تجروْبه‌سیندن، ذکاسیئندان یارادیلمیش، بسله دیلمیش فردی و ایجتیماعی داورانیش یوْل گؤستریجی‌سیدیر.

آتالار سؤزۆ کوْتله‌لرین گئرچک یاشاییشیندان ایلهام‌لاناراق اوْنلارین ظوْلمه، اؤزباشینالیٌغا، فیریلداق‌چیلیغا، تنبل‌لیگه قارشی نیفرتینی؛ اینجه دویغولارینی، ایستک و آرزولارینی، اینسان پرورلیک و عدالت سئوْه‌رلیک مفکوره‌لرینی؛ موْقاویمت، موْباریزه و قهرمانلیق روحییه‌سینی عکس ائتدیریر.

آتالار سؤزۆ خالقین تاریخ بویو اینانمیش گنل فلسفی و اخلاقی باخیش‌لارینی، ایناندیریجی بیر گئرچک کیمی گله‌جک نسل‌لرین فیکرینه دامیزدیریر.

اوْنا گوْره‌ده خالق اوْنلاردان اؤز دئدیکلرینی گوْجلندیرمک، ثوْبوت ائتمک، دینله‌ییجی‌نی ایناندیرماق وقناعته گتیرمک اوْچون اتالارسؤزوْندن بوْل- بوْل فایدالانیرلار.

آتالارسؤزۆعومومیتله ائل‌لیکده یارادیجیلق اوْلسادا، قرینه سۆره‌سینده سینانمیش، فردلر سارئیدان بیر اینانج کیمی بیه‌نیلیر.

آتالار سؤزۆ دیلین اؤزل سؤزلرینین قایناغی و یاتاغی دئیر.

آتالار سؤزۆ بیر خالقین تاریخی‌نین آیدین گۆزگۆسۆدور. دیل‌چیلیک، بدیعی صنعت، اخلاق فلسفه علم‌لری تاریخی‌نی اؤیرنمگه ده‌یرلی منبع دیر.

آتالار سؤزۆ گنل بیر آنلام اوْلاراق مثل‌لر، اؤیۆدلر، دئیم‌لر، ایفاده‌لر، عیبرت‌آمیز مضمونلو قیساسؤزلر، لطیفه، آتماجالاری ...قاوراییر. اوْنلارین،آتالار سؤزۆنه یاخین اولدوغو حالدا اوْنونلا اینجه فرقلری واردیر.

(دئیل سیز آغیز، داش‌سیز ده ییرمان. گؤز وئریر، ایشئیق وئرمیر. آج قوردکیمی. آغزیندان سۆد ایئی گلیر. قازوْررب قازان دوْلدرماق. کئچی سو بولاندیرماسی. سوآیدین لئقدیر...) بونلار اینجه معنادا آتالارسؤزۆدئیل‌دیر. آتالار سؤزۆندن اؤرنک:(ائل گۆجۆ،سئل گۆجۆ. ایش‌له‌مه‌ئین دیشله‌مه‌ز. یۆز اؤلچ بیر بیچ).

آتالارسؤزۆ یازیلئ ادبیاتا گئنیش وگۆجلۆ ائتگی‌سی اوْلموش،بوْل- بوْل ایشلنمیش و یازیلی شئعر و نثرین بزه‌یی و گؤزل‌لیی‌نی آرتیریر و اوْنلارین مضمون و معنالارینی درین‌لشدیریر و گۆجلندیریر.

آذربایجان و ایراندا یاشایان تۆرک دیللی ائل و طایفالارین زنگین آغیز ادبیاتی سئیراسئیندا آتالارسؤزۆ (گنل معنادا) چوْخ یایغین و داها ایشلک دیر. ائل دیلی و ادبیاتی اوْجاغی خالقیمیزین بوْل و ده‌یرلی یارادیجیلیغی‌نی توْپلاماغی، شرفلی بیر بوْرج کیمی اؤز بوینونا آلمیشدیر. ائل دیلی و ادبیاتی بولتنی بو نؤمرده‌ن آتالار سؤزۆنۆ چاپ ائتمگه باشلامیش و بۆتۆن علاقمندلرین یاردیمی و امکداشلیغی ایله بو تاریخی و بؤیۆک ایشی باشا چاتدیرماغی آرزولاییر.

آتالار سؤزۆنۆ توپلاماق اوغروندا ، داغينيق حالدا چاليشانلار اؤنملی ايشلر گؤروموْشلر. بيز بو قايناقلاردان اوْنلاری توپلايان لارين دەيرلی زحمتلريندن مينّت دارليغيميزی بيلديرمكله فايدالاناجاييق. ده ده قوْرقود،ديوان لغات الترک و ...بو كيمی تاريخی قايناقلار دان آتالار سؤزۆنۆ سئچەجەييک .باشقا يازيلی قايناقلاردان، شيمالی آذربايجاندا چاپ اوْلموش اثرلردن‌ده ايستيفاده ائدەجەييک، هله توپلانماميش لاكين آغيزلاردا ايشلەنن آتالارسؤزۆنۆن توپلاماسينا آرتيق ماراقلانيريق و اوٚميد ائديريک كی مدنی ايشلره ماراق گؤسترن ديلداشلاريميز بو ساحەده بيزه ياردیم ائدەجک ، ائل‌ليكله، البير چاليشماق ايله هيمت گؤسترەجكلر.

بو مرحلەده ايشلری دوْلاشيق سالماماق اوٚچوٚن بو قراره گلميشيک کی آتالار سؤزۆ باشليغی آلتيندا گنل معناسينی اساس گؤتۆرەرک ،مثل‌لر، اؤيۆدلر، ودئييملر و.... آتالار سؤزۆ باشليغی آلتيندا سئيرالاناجاق. البته گلەجكده يئترقدەر آتالار سؤزۆ بولتن‌ده چاپ اوْلدوقدان سوْنرا تنقيدی و ايصلاحی گؤروشلری آراشديرديقدان سوْنرا ،صلاحيتلی بير هئيأت طرفيندن آتالار سؤزۆ ،مثل‌لر،دئييملر .... هر بيريسی اؤز باشليغی آلتيندا ترتيب ائديليب چاپ اولاجاقدير.

حؤرمتلی امكداشلاردان ريجا ائديريک آشاغيداكی گؤستريشلره ديققت ائتسينلر.

۱- آتالارسؤزۆنده ايشلەنن يئرلی و آز تائيش اوْلان لوٚغتلری لاتين اليفباسيلەده يازسينلار.

۲- ادبی ديليميزده ايشلنمەين ايفاده لرين آنلام و معناسينی قئيد ائتسينلر.

۳- يئری گلديكده موٚعيّن آتالار سؤزۆنۆن هانسی مقصد اوٚچوٚن ايشلنديیی‌نی ايضاح ائتسينلر، ميثال گؤسترسينلر

حؤرمتلی دیلداشلارا! آذربایجانلی‌لار،قاشقای‌لار، خراسان تۆرکلری و ....
ال‌لریمیزی سیزه‌سارئ اوزاتمیشیق. هئچ بیر دؤولتی ایمکان بیزیم الیمیزده یوْخدور، اؤز الیمیز اؤز باشیمیزدیر. هامی‌لیقلا مدنی ایشلریمیزده چالیشاراق میللی بوْرجوموزو یئرینه‌یئتیرک.

ال لریمیزه یاردیم ال لرینیزی وئرینیز ، سسیمیزه هایان سسلرینیزی اوجالدینیز.
گؤزلریمیز یوْلدادیر....

بهزاد بهزادی

اسماعیل هادی

بیر مؤعیجزه دیر عئشقدن آمما ...

نصیحت دئمکدن خوشوم گلمز . نه بیلیم بلکه ده اونا گؤره کی بیزیم حیاتیمیز نصیحت‌له باشلار ، نصیحتله بیتر ! آتا ـ آنا دانلاغی ، قاری ـ قوجا سؤز صحبت لری ، موعظه لری ، شعر ـ حکایه ، سعادتنامه ، سیاستنامه ، گلستان ، بوستان ، پند نامه ... الی‌ماشااللّه ! دئمکله باشا گلمز ، نصیحت دیر دامدان ـ باجادان یاغیر ! اؤزگه لرین ادبیّاتی ، فرهنگی ، رومانی ، حکایه سی ، ناغیلی ، فیلمی ... حیاتی بوتون آجی ـ شیرین یؤنلری ایله آچیب گؤستریب ، سونرا سئچمه حاقّینی مخاطبین اؤزونه بوراخیرکن ، بیزیم شعر ـ ادبیّات اوْلوب نصیحت نامه مخاطبی پخمه ، قولاغی توْکلو ، عاوام ، دوْز یولو سئچمکدن عاجز ... گؤروب ، آغزینی آچاندان نصیحته باشلار ؛ ها شعر دیرکی گلیر ، آتالار سؤزودورکی یاغیر ؛ تک الدن صدا چیخماز / ائل گوْجو ، سئل گوْجو / ائل بیر اوْلسا داغ اوْینادار یئریندن / آری به اتّفاق جهان توان گرفت و...

بلکه ده بئله اوْلموش کی من نصیحت ادبیّاتینی بگنمیره م ! خصوصیله اونون اوْره ک بولاندریجی شیوه لرینی . مثلا قیش یولدا ایکن ، تیلویزیون اکرانیندا زوراکی گوْلومه ییله ظاهر اوْلان آپاریجی به ی تاپشیراندا : سئوگیلی ـ تاماشاچیلار ، هاوالا سوْیوموش ، لطفا ایستی گئیمه یی اونوتمایین ! ...

آدام آز قالیر پالتارینی دا سویونا بو خلقی پخمه سایان به یه دئیه کی گؤزه ل اوْغلان ، یعنی خلق ائله پاپاق دیرکی ایستی سویوق گئیمه سینی ده گره ک جنابین تاپیشیراسان ؟!

نه ایسه نه نصیحتدن خوشوم گلیر ، نه نصیحت وئرمکدن . نصیحت ائشیتمکدن اوقدر یوْرولموشوق کی قولاق لاریمیزا اوْره گیمیز یانمالی دیر . سانیرام کی هیچ

اوْلمازسا اوخوجولارین بیر تعدادی بو مسئله ده منیمله بیر فیکرده دیرلر . اونون اوّچون ایسته دیگیم موضوع دا بیر نصیحت دئمک ایسته میره م . آما گؤنلوم ایستردی کی بیزده کتاب چیخارماق ، اثر چاپا وئرمک حاقّیندا بیر مقاله ، بلکه ده بیر رومان یازیب ، بونون جان آلیجی چتینلیک لرینی گؤستره ایدیم . بو ایش دوْغرودان « ایگنه ایله گؤز ائشمکدیر ! »

ایراندا هله اده لی ــ دوده لی یئرینه اوْتورموش ، مدرسه ده مین ــ بیر اجبار و یا تشویق له اوخونان رسمی فارس دیلینده چیخان کتاب تیراژی ایکی مینی چتین آشیر . اودا ایل لر بوْیو ناشرین الینده قالیر تا نه زامان بختی آچیلا ، بیری آپارا ! ...

ایندی بیزده اوّل بیر باشدان یازیچی توْرکجه نی دوزگون اوْخومابیب ، بیلمیر. منیم کیمی قوْل گوّجونه بئش ــ اون کلمه « کیفریدن تاپمیش ! » هله یازدی . اونو کیم دوّزگون تایپ ائده جک ؟! بودا دوْزه لدی ، کیم یاپاجاق ؟! اودا اوْلدو . ایندی هانی او حلال سوّت امیش کی کتاب اوْسته داغیلیب گئدن پولو دینار ــ دینار او شهر ، بو قصبه، آراندان ، توراندان توپلایا گتیره ...آخیب گئدن سو بیر داها آرخا دؤنه کی گلن سفرده وئجه گله ؟! ... بونلارین چوخوندا « گوّج دوْغانین بوْینونادیر ! » دئییب ، یازیچیپا دئییریک : جهنّمه ، گوْرا ! یازمایا ایدین اوْستووا آغاج گؤتورنمی وارایدی ؟! یازمیشسان ، جانین چیخسین ، دوْغدونو بله! و... بئله لیکله کتاب بازارا چیخیر ، آللّه یامان گؤزدن ساخلاسین ! ایندی هانی اوْ توْرکجه ساوادی اوْلان مدرسه گؤرمه میش اوغلان کی بو اثری اوْخویا و قیمت وئره ؟ ! گل گؤره ک بو مین بیر زحمتله بارا گلمیش ماتاهی کیمه ساتاجاقسان ... بئله لیکده بوْتون جامعه نین انگل لری یازیچی نین بوینونا یوْک اوْلور .

آنجاق بو دوْیونون یالنیز « عشق » بارماغی ایله آچیلا بیلیر . یازارلاریمیز ، عشق کیمیاسیله موعیجزه‌لر توْره دیب ، اوْلمازلاری ، « اوْلور » ائدیرلر . گلین بیزده ، هر

بیریمیز بو اعجاز یارادان عئشقدن بیر داملا ایچک . یازیچی نین بو آغیر یۆک آلتدا بوْغولماسینا اذن وئرمه یه‌ک .

چیخان کیتاب لاری ، آغینا بوْزونا باخمادان آلاق ، هدیه وئره ک ، اوْخویاق ، تنقید ائده ک ، نظر وئره ک ، هیچ اوْلمازسا ، حتی هله لیک اوْخویا بیلیرسک ده ، آلاق گله جک اوْچون ذخیره ائده ک . آرخی آریداق آرینمیش ساخلایاق کی زینه ـ زینه سولار آخسین ، گۆر نهیرلره چئوریلسین ، و هوالمعین !

تهران ۱۳۸۱/۵/۷

آندیرما

باش سؤزلرین تلفوٌظو لاتین الفباسیله وئریله‌جک.لاتین الفباسیله تانیش اوْلمایان اوْخوجولاری نظره آلاراق،لوٌغت‌لرین تلفوٌظونو دوٌزگوٌن‌ترمکدن اؤترو، اوْنلارین یازیلیشندا آشاغیداکی صایت حرفلر ایشله‌نه جکدیر:

آ	ا / ـه / ه	ائـ/ ئـ/ ىء	ایـ/ یـ/ى	ایٔـ/ یٔـ / ىٔ	اوٌ/ اوٌ	اؤ / اؤ	او / و	اوْ / وْ
A	ə	E	i	I	Ü	ö	U	O

قئید: «واو» و «یای» صامتی بئله یازیلاجاق:

« وْ »، «یٔـ ، یٔـ ،ىٔ »

۲- بولتن ده گلن لوٌغت‌لرین قارشیلیقلی معنا ،آنلام و میثال‌لاری اوْنلاری توْپلایان امکداشلارین یازدیقلارینا اساسلاناراق موٌعیّن اوٌسلوب و اساسلاری گؤزله‌مکدن اؤترو اوْنلارین یازیلیشی، دوٌزه‌لیشی و آچیقلاماسیندا بیزیم الیمیز تام آچیق اوْلاجاقدیر.

۳- بولتن ده گلن باش سوٌزلرین کؤک‌لری حاققیندا گله‌جکده اؤز فیکریمیزی بیلدیرمگه چالیش‌جاییق.

۴- یئری گله‌یکده سوٌزلرین فارسی قارشیلیغی (   ) آراسیندا گتیریله‌جک.

۵- میثال‌لار[ ] آراسیندا یازیلاجاق.

۶- بولتن ده یازیلان لوٚغتلر گله‌جکده کیتاب شکلینده چاپ اوْلاجاغی فیکرینده‌ایک. اوْنا گوره حؤرمتلی اوْخوجولارین تنقیدی گؤروٚشلری یئرلی سؤزلوٚک ده اوْلدوقجا دوٚزگون وئریلمه سینه ده‌یرلی یاردیم ائدر بیلر.

یئرلی سوْزلر

توْپلایان: پرویز یکانی زارع و امکداشلاری:

مسعودورمزیار- علیرضا مقدم- رضا خلیلی – رضا ابراهیمی – میرفرشاد میرجعفرزاده- میر فرشید میر جعفرزاده- بهزاد معصومی

آباجیٔ Abacı بؤیوٚک باجی،قایین‌آنا، بعضاً آنایادا دئیه‌رلر.

آبی‌لئهسان abi LehsaN یازین ایلک آیی، فروردین: (قاراداغ بؤلگه‌لرینده گوریاغان یاغیشا دئیه‌رلر).

آپو apo ده‌نین آتاسی،بؤیوٚک بابا، باشقان،رهبر

آت یئملیگی at yemligi اوزون،آجی وقارت اوْلان یئملیک نوْعی‌دیر. یارپاقلاری توٚکلواوْلار،بوْز توٚکلری دیشردیگی گوْنلردن بللی اوْلار.

آجیزه acizə پارتلاییجی ماده‌دیر.

آراگوٚن ara ğün هفته‌نین دؤردوٚنجوٚ گوٚنوٚ.

آرخا Arxaنسل،جد(مجازی معنادا)[یئتتدی آرخا دؤنن،اوٚچ آرخا دؤنن...]

آرخاج گئچدی Arxac qeçdi آنلاشئیلمازلئق(سوء تفاهم).

آرخچا Arxça دایاز وأن‌سیز آرخ،کیچیک آرخ.

آرخچا سئچانیٔ arxça sıçanı کوْرسیچان،چوْل‌سیچانی،(میشاوٚول).

آردئل ardıL بیری نین آردیلاگئدن،افسرین آتینی مینمک اوچون حاضرلایب،اؤزوده اوْنون آرخاسیجا باشقا بیر آتی مینیب گئدن.

آستارکوْبه Astar köba قاش آلما،گیلن‌لرین توتولاسی اوْلان خیناگئجه‌سیندن قاباق گوْن، آستار کوْبه‌ده به‌ی‌له گلین‌نین دوْغمالاری بیریئره توْپلانیب(قادینلار) شادلیق‌ائدرلر قاشلارینی آلارلار،گلینی خینا گئجه سینه بزه‌رلر.

آغاجلار ağaclar شیوکی- چوبوق- زوله- دیره‌ک- شاتیر- شاتیرلیق- : آغاجلارین نزیک دن باشلایاریق یوْغونلاری‌نین آدی،(تیکینتی ده ایشله‌نن آغاجلاردیرلار) ۲)باخ: سؤزلوْک.

آغ‌باسار Ağ basar (جغرافیا) گوْنئی طرفی آچیق اوْلان آغ یئل معرضینده اوْلان شهر.

آغباش Ağbaş قوللوقچو، کیشی قوللوقچوسو.

آغ‌سو Ağsu لیللی سو،قار- یاغیش سویو.

آغلارگوْلر ağLar ğüLar یازین ایلک آیی (فروردین).

آغلیق ağlıq شالوارین آغینا تیکیله‌ن پارچا.

آغ‌یئل ağyeL گوْنئی‌دن قوزئیه دوْغرو اسن یئل.

آللاه دوْردوْزوْ بیر ائله سین

قارغیماAllahd birelәsin dördüzü دئیْمیی دیر.بیرینه و یا بیر نئچه آداما قارغانار.

آلمالیق almalıq ۱)حئیوانین رحیمی نین بیر قیسمتی(تخمدان).

آناگی Anagı کیچیک آری کندیسی،آریلارین ملکه‌سی ساخلانیلان قوتو.

آوان آغزی Avan ağzı گیریش یئری،قالابالیق‌داگیریش یئری.

آوانتا avanta سو سووارانین کوْمگی.

آوْچی avçı اَلچی.(آشیق اوْیونوندا).

آیاق Ayaq سوْن درجه ده‌آریق مال- داوار، داها آرتیق قوْیون، قوزو کئچی- چه‌پیش‌لرین سوْروْدن گئری قالیب آریقلایانلاری.

آی‌قاپان ayqapan آری قاپان؛ آریلاری یئیه‌ن قوش.

آیلیق‌چی aylıq çı آیدان آیا ایشله‌دیگی ایشین موْزدوْنوْ آلان،چوْبان و .....

ائل قوْوان el qovan پاییز سوْن آیی (شهریور).

ائیگی‌لیک eygilik آسوده لیک دؤورو.

ائینه‌ک eynək بؤیؤمه، روْشد ائله‌مه

ابه‌ک əbbək چؤره‌ک

ابلق əbləq گؤیرچین.

ال دوْندوران آیٛ əldonduran ay بهمن آیی.

الله ələh الک، آریچیلیق بؤرکؤ.

الیم – دیلیم اوْلماق əlim dilim olmaq یوْخ اوْلماق.

امجیک əmcik باخ:امزیک.

امزیک əmzik کؤرپه‌نین آلین سوْموٚیو.

انگی هوْل ənghoL منطق دن ایراق،مسولیت سیز دانیشان آدام.

اوْتدوق یئرده Otduq yerdə اوْتوردوغو وضعییتده.

اوْد قیٔسدیٔرماق Od qısdırmaq تنگه گتیرمک،فیشاردا قوْیماق

اوْدگوٚنو Od günü چرشنبه گوٚنوٚ.

اوْنقا onqa آشیغین کلله‌سی اوْستده دورومو.

اوْوٛود Ovud باخ: اوْووْرد.

اهتاز əhtaz اهداز،نگهبان،کئشیک،گئجه کئشیگی.

ایت زوْ غالاغی it zoğalaği سوْغانا اوْخشار کؤکوٚاوْلان بیتگی.

ایجه‌شمک icəşmək باخ: اؤجشمک.

ایلاف ilaf بیریانی سوْرتوْلوْب صافلاشمیش آشیق.

ایلانا آغووٛئره‌ن ilanaağuverən کرتنکله.

اینجی بیر inci bir داغ گؤیوٚدوٚر.آش بیشیره‌رلر.

اینه‌ک امجه‌یی inəkəmcəyi بیتگی نؤعی دیر.

ایوٛ iv شیار،یاریق باخ:ییوٛ.

بابالیٔن یوٚماق babalın yumaq بیرینی یئرسیز ایتتیهاملاماق.

بادیه badiyə میس قاب،آلتی گیرده میس قاب.

بابت Babət بیر آزجا.

باراتا barata ۱) قارانیٔن، قوْیون قوزونون قورد یئدیکدن سوْنرایئرده قالمیش

سۆرسۆمۆیۆ ۲.)مؤهره پالچیق دووار اوْچوْن ایشله نن پالچیق.

باسما basma بیریئره توْپلانمیش مال– داوار پئهینی

باسمالیْق basmalıq مال– داوارپئهینین کرمه‌لیک قاییرماق اوْچوْن توْکدوْکلری یئر.

باغلیْم Bağlım بسته ، باغ

باوْه‌نگ bavəng اثرکک آری، گیج.

بایْدیْرماق baydırmaq قاریشدیرماق،زای‌ائله‌مک،الدن وئرمک.

بایْرام آییْ bayram ayı قیش فصلی نین سوْنجو آیی.

بسته‌وریان bəstəvəryan قوْشا ایچینده واقع اوْلوب سویوکردییه هیدایت ائدن باخ: قوْشا.

بوببو bubbu شانا پیپک،هوْپ – هوْپ.

بودانا budana هابودور،بودورها!

بوْر Bor پئچ،بوخاری بوْروسو.

بوروْنتوْوْ buruntov کئفینه سوْغان دوْغراماق.

بوْرنه bürnə یئکه دیره‌ک[بوْرنه نی کسیبلر].

بوْزآیْ Bozay اسفند آیی.

بوْسا bosa هوْلانین اوْرتاحالقاسی.

بوْغما باسماق Boğmabasmaq بیرینه آلا (اله) وئرمک،قاپاز وورماق.

بوْک bok (آشیقدا) بوْک.

بوکئشیت Bu keşit بوچئشید.

بوْلمک bülmək بیلمک. دوْشوْنمک.

به خود دوْشمک bə xud düşmək سؤزوْ و یا بیر زادی باشا دوْشمک.

به‌ره‌گی bərəgi بال آریلاری‌نین یومورتاتؤکدوْکلری واخت لازئم اوْلان وسایط.

به موْژلوْک bəmöJlük توْتوْن قابی،موْشلوْک قوتوسو،سیغارئت قوتوسو.

به‌وْینج bevınc ریشخنده، لوْغازاقوْیماق.

بیبیشکان bibişkan گزنه نؤعی.

بیْت bıt بالینجین ایچینه ییغیلان یوْنگوْل ماده.

بیجه‌ک bicək گوْنه باخان گوْلوْنوْن یاندان چیخما طاباقلاری.

بیجه‌ک bicək مالین ایلک دوْغوشو.

بیر جالم bircaləm بیرجه عالم ،چوْخ
میقدار.

بیْریق bırıq (پیْریق) بوْریان،کاباب
اوْلموش.[یاندی بیریغی چیخدی.]

بیْریْندیْریق Bırındırıq باخ: بوروندوروق.

بیْزوْوْبورنو bızovburnı دانا بورون،شیْرئیْنقا
(بوْجک).

بیزوْوْشا bizovşa قارنی یاریق(فا.بارهنگ).

بینه binə پازی: شکر چوغوندورو

جئمیک cemik ائکیز.

جاب Cab یال،صخره،قایا،سال داش.

جارجار Car car وٙل،بوغدا دوْیێن جاهاز.

جارنئیْ carney قیشقیر – باغیر.

جام Cam ۱)میس کاسا.۲)پنجره شوْشه‌سی.
باخ : سؤزلوْک.

جاماخ Camax یاشیل یوْسون.

جاماکا camaka پنجره.

جرجک cərcək یئنگچ،خوچنگ.

جوْت مئش Cütmeş بیر اوْخلا ایکی نیشان
وورماق.

جوْج cəvc دوْداقلارین گوْشه‌سی

جوْجای Cü cay جوْجه: تاخیل بیچینینده
آپاریلان بیچین یارشیندا اوْچونجوْیئرده
دایانان اوغورلو بیچینچی.

جوْجه گوْزی Cüca gözi بیتگی نوْعوْ.

جوْجیک cəvcik باخ: جوْج.

جوْرتان Cortan چوْچه، لیک،سوْزمه،
قاینامیش آیرانی سوزگجه توْکوب،سویونو
سوْزوْب سوْزگجده قالانینا جوْرتان دئیه‌رلر۲
)باخ :شور

جوْشقون coşqun به‌یٌطرفیندن گلیٍن گتیر
مگه گئدنلر.

جوققور cuqqur چالا چوخور.

جولفا Culfa جولفایی توْخویان.

جولفایئ Culfayı اوْرتوْک،یوْرغان
دوْشک باغلانان اوْتوْرک،مرفش.

جوْله Cülə قازیلیب توْخوم سالینان
یئر؛کیچیک چالا.

جوما ائرته‌سی Cumaertəsi شنبه گوْنوْ.

جوْوان چی Cuvançi میراب.

جوٚوده Cüvdə سامان آتماق وسایطی،اوٚچ و یا بئش بارماغی اوٚلان خیرمان شاناسی.

جوٚوه Cüvə جیوه.

جوٚوه‌ک cüvək یاللی، بیربیغین آدامین رقص ائتمگی.

جوٚوه‌للاهی Cüvəllahi سامان آلتیندان سویا گئدن ،زیرنگ،هوشلو- باشلی؛جوٚوللاغی.

جه Cəh بوغدا پاسی.

جوٚوه‌نک cüvəng باخ: جوٚوه‌ک.

جیٛبیٛدماق cıbıdmağ چالدیرماق، اوٚغورلاماق.

جیٛبیٛلدیٛز cıbıldız ایتی آدام،چوٚخ زیرنگ آدام.

جیٛت باشی Cıtbaşı آن به آن، لحظه به لحظه

جیٛر- بیٛرا Cır bıra یاغ- سوٚغان و قوروٚنغا و کارتوٚفلا(یئرآلماسی)بیشیریله‌ن یئمک

جیزلیق Cızlıq باخ:جیٛزلاق.

جیٛغ جیٛغ Cığ cığr ۱) قرنقوش. ۲)بیر نوٶع آغاج دەله‌ن.

جیٛغالا cığala باخ: جیغارا.

جیل ciL کوٚک،اوٚت کوٚکوٚ.

جیٛلیٛم بوٚز cılımboz ایین پالتاری کوٚهنه

جین بوٚغاناغیٛ Cin boğanağı قاسیٛرغام بوراغان.

جین چیٛراغیٛ Cin çırağı گرچک یاغی‌له یانان پیلته چیراغی.

جیٛنقوٚ cınqo فیلیز دن قاییٛرلمیش لوٚعابلی قاب قاجاق.

جیٛویٛلدیٛز Cıvıldız چوٚخ دوٚزوٚملوٚ.

جییه Ciyə کیچیک آرخ.

چاتداماق Çatdamaq چاتلاماق:ایتین دوٚغماسی.

چاخمیٛر Çaxmır توٚندماوی رنگ ده اوٚلان گوٚز.

چارسیٛ Çarsı اوٚستوٚ اوٚرتوٚلوٚ بازار.

چالاسر Çalasər قدیم دوٚورلرده حامام.

چاناخ Çanax آرپا،بوغدا اوٚلچوٚسوٚ،۱۰کیلوقرام وزنینده تاخیل توتاردی.

چاناق çanaq اوٚن چه‌رک بوغدا اکیلن یئر اوٚلچوٚسوٚ،(۱ m ۵۰۰).

چاناقلیق çanaqlıq اوْنبا سوْموٚیوٚ.

چاوْ Çav بیچیلیب قورونوب باغلانمالی اوْلان اوتلاری درز باغلاماق اوٚچوٚن استفاده اوْلونان باغ

چاوٚئشمه Çaveşmə درز باغلاماق اوٚچوٚن چاوی بورماق.

چایان Çayan بیر جوٚر بیتگی دیر.ساقه‌لری یئره ده‌یه‌ن یئرده زوغ باغلار،چوْخالار.

چئشمه Çeşmə پته‌گین گیره‌جک.

چره‌زخانا Çərəzxana چره‌زلری ساخلاماغا سوْیوق یئر.

چم Çəm باخ:چن.

چوْبان کیربیتی Çoban kirbiti یئمه‌لی بیتگی دیر.

چوٚچه Çöçə کوٚکه.

چوْخا Çoxa ساده جاماعات آراسیندا پاک و معصوم آداملارا دئیه‌رلر.

چورا Çura قاشقا، آنلی آغ.

چه‌ت Çət برک بوغدا دنه‌لری.

چه‌تمه Çətmə دلیبی دوْبالاق،گوٚلشده قیچ ایلیشدیرمه.

چه‌تمه‌ک Çətmək ایشدن قاچماق،سوٚزدن دوْنمک.

چه‌توْه‌ل ÇətvəL موٚعین اوْلچوٚده ایچگی قابی.

چه‌ده‌نه Çədənə شادانا، چتنه.

چه که جک Çəkəcək فایتوْنون قوْللاری،بیر شئیی سوٚروٚیوٚب ،چکن. حئیوانین بوْینونا باغلانان ایپ یا زنجیر.

چه‌کیرگه çəkirgə ساقیزی اوْلان بیتگی نوٚعی دیر.اوْندان دیشلری تمیزله‌یب آغارتماق اوٚچوٚن یارارلانارلار.

چه نگه ل Çəngəl ایت خالتاسی.

چه‌وه‌ل çəvəL چوْلاق،آیاقدان چوْلاق،آیاغی ایٚری

چیتما Çıtma سوْغان و باشقا گوٚی‌لری یئمک اوٚچوٚن ده‌رینی جئزماق.

چیٔتماق çıtmaq (چیرتماق) قان آلماق اوٚچوٚن یاریلان یئر

چیچککه Çiçəkkə کتیره (باخ: قارغا ساققیٔزیٔ).

چیٔخار Çıxar استعداد، باجاریق

چیخارتماق Çıxartmaq سؤزچخارتماق، سؤزبزەمک،شایعه

چیددیق Çıddıq بیتگی نؤعی دیر.ائنلی یارپاقلاری اوْلار آغاجلاشمامیش یئەییلر.

چیرپاجاق Çırpacaq یون چیرپما آغاجی.

چیرپیر Çırpır کؤرپه اوشاقلارین بولاشیقلی پالتاری. باخ:چیر- پیر.

چیغ Çığ چپر و سبد اوْچوْن ایشه گلن چؤپ،آغاج قوْل- قانادی.

چیلدیریم Çıldırım جەویزین قابیغینی آییرما.

چیلله آیی Çillə ayı قیش فصلی‌نین ایلک آیی.

چیلیک Çilik بیر قاریش بوْیدا هر ایکی اوجو یوْنولان نازیک آغاج دیر. اوْیونلاردا استفاده اوْلونار،قدیم ملّی اوْیونلاردان‌دیر. چیلینگ آغاج اوْیونوندا استفاده اوْلونار

چیلینگه دوْشمک Çilinga düşmək واختیندان قاباق شنلیک ائتمک.

چیندیرقه‌ییش Çındır qəiş ووروب ییخان آدام.

چینزیریک Çinzirik جینگیرتی ائیی، یانمیش سوْموْک یا ات قوْخوسو.

چیودوْشمک Çivdüşmək میلچک و بؤجک‌لرین حئیوان دری سینده و گؤزوْنده کوْروْ تؤکمەسی.

چیوید Çivid نیل (رنگ).

دابان سویْان Daban soyan بیر نوع سوْسەری

دارتان- پارتان Dartan partan اوْیان- بویان دانیشیلان سؤز،اصلیندن اوزاق سؤز

دازالاق Dazalaq باخ: داز

داش خیناسی Daş xınası داش اوْستە بیتەن گؤبەلک.

داغ آلماسی Dağ alması بیر نوع بیتگی، ائنلی یارپاغلی، سوْروْنن، آراسیندان

داغ ساققیزی Dağsaqqızı بیتگی نؤعی دیر،قیرمیزی- قهوەای رنگی اوْلار کوْکوْندن ساققیز استحصال ائدرلر.

دالازلاماق Dalazlamaq باخ: دالاماق

دانئیلان پیشدان Danılan pışdan باخ: دیمدیلی- دیشوْ

داوْیْ– حاللا Davı halla داوا– دالاش

گؤروْنن حال– وضعیت‌له بیرایش گؤرمک،بیر

سؤزدئمک.

دمیر تیکان Dəmir tikan بیتگی دیر یئرده

بیته‌ر،مئیوه‌سی آیاغاباتار.

دوبور dubur تکه نین بوروق بوروق

بوینوزو.

دوْدوغونا ده‌یدی Doduğunadəydi

اوْره‌گینه ده‌یدی،توْخاندی،آجیغینا گلدیدوْزده

قالماق düzdəqalmaq موْفلس اوْلماق

دوْدوغونوسالّلادی Doduğunusalladı

قاش– قاباغینی سالّلادی،غملی اوْلدو

دوْدوق Doduğ احساسات؛عواطف

دوْربا Dorba ایکی یاشلی گامیش،دیشی

گامیش‌ین دوْغمایانینادئیه‌رلر.

دوْش گیله‌سی Döş giləsi امجه گین

اوجو

دوْشوْک دوْشمک Düşük düşmək

دوْشدوْگوْیئردن گؤردوْگوْ کئف– داماقلارا

گؤره، قالخیب گئتمه مک.

دؤل توتماق döltutmaq جوْتلمشه‌ده

اصلاح ائدیجی جوْتلشمه نؤعی

دؤنه‌ک dönak دؤنگه

دوْه باسدیرماق Dəvə basdırmaq

ائرکک دوه‌نی جوْتلشمه‌یه شیرنیکدیر مکدن

اؤتروْدیشی دوه‌یه قیرمیزی و آلابولا

پارچاگئیدیرمک.

دوْیداق Doydaq لئیلکدن بؤیوْک، آغ

رنگلی، بالیقدان قیدالانان کؤچری قوش

دؤیه‌نج döyənc پالتار چیرپما آغاجی.

ده‌ر به دیرلیک dərbədirlik معیشیت

واسطه‌سی.

دیبده Dibdə غایت ده،سوْندا،آخیردا

دیْرناق چالماق Dərnaq çalmaq سؤز

آراسی بیرینه ایلیشدیرمک،شمادت ائله‌مک

دیرین – دیرین اسمک Dirin dirin

əsmək سوْیوقدان تیتره‌مک، شدتلی

اوْشوْمک.

دیزلیک Dizlik شالوارین دیزینده تیکیلن

یاماق

دیش سائان Dişsayan چیکیرتگه‌یه بنزر یا شیل بؤجک

دیشت اوْتور Dişt otur دینج اوْتور

دیٔغا Dığa بیج، نادینج.

دیلباغیٔ dilbağı توْی گئجه‌سی به‌ی طرفیندن گلین اوْچوْن وئریله‌ن پای،گلین دیلباغی نی‌آلار،سوْنرادانیشار،اسکی عایله ده بلریندن دیر.

دیللی دیبه‌ک Dilli dibak حاضیر جواب،

دیٔمریٔخ Dımırıx باخ:دیٔرمیٔق

سومار sumar سککیز چاناق بوغدا اکیلن یئر اوْلچوْسو (۴۰۰۰ m2)

فریک Fərik باخ:فره.

فیٔرتیٔلاق firtılaq باخ: فیٔرتیٔق.

فیشفیشا fiş fişa قره آغاج گوْلوْ.

فینج Finc گوٚیرچین نوٚعی

فیندوْو findov آیاقلاری قیسا بالا ایت.

قابچاق Qabçaq آغزی باغلی قاب

قابلی Qablı یارمادان دوْزلن بیر نوٚع یئمک

قارقاتومانیٔ Qarqa tumanı درمان اوْچوْن ایشله‌نن بیتگی

قارورە Qarurə ترقّه

قاسا Qasa گاو صندوق.

قاناوْیانان‌آی Qanoyanan ay خردادآیی

قانیٔ Qannı آرابا: کوْلش داشییان آرابا

قاوْوقماق Qavuqmaq بوْغازین توتولماسی(بوْغازدا بیر شئیین ایلیشمه‌سی).

قره گوْلّه Qərə güllə کوٚموْرخکه سیندن دوْزلن یاناجاق

قوبول Qubul دبّه

قوْچ گوْنوْ Qoçgünü آبان آیی‌نین اوْنبئشی،بوگوْن قوْچلاری قوْیون سوْروسوْنه قاتارلار.

قوْرا دوٚیٔن آیٔ Qoradöyən ay قوْرا بیشیرن آی؛تیر آیی

قوزلاماق Quzlamaq گوْن و یاغیش اثرینده یئکه کسسکلرین اوْولماسی.[بئله حالدا دییه‌رلر یئر قوزلادی]

قوْشا Qoşa سوگئدن یئر

قوقو Ququ یئملیگین یارپاقلاری‌نین آراسیندان اوزانیب چیخان حصیه،ایلک

قۆقی چیراغی Qüqı çırağı تە نیکەدن طۆوله اۆچون قاییریلمیش چیراق

قونقوز Qonquz باخ:دونقار

قویروق دوغان آیٛ Quyruq doğan ay مرداد آیی

قەلەمه قوزان Qələməqozan اوشاقلاری قورخودان خیالی شبحلر.

قەیسر Qəysər ذات الریه،جیگرخستەلیگی

قەیله Qəylə دوغرانیب قوورولموش ات

قیراج Qırac (قیراش)داغین دوشو، اکیلمەیەن یئر.

قیرپین Qırpın آفات

قیروو آیی Qırovayı آبان آیی

قیزاران آیٛ Qızaran ay خرداد آیی

قیزمەمەسی Qızməməsi کؤکۆیئیلن تیکان نؤعی

قیشین قووس آیی Qışın qovs ayı بهمن آیی

قیل قیپ Qıl qıp بوغدا سۆنبۆلۆنۆن قیلچیغی

قیمقیما Qım qıma زۆمزۆمە ائتمه

قیمیج Qımıc فقره سوتونونون سوٛن سۆمۆیۆ، بۆزدۆم.

قینجیلمیش Qıncılmış اۆزۆلمک، اییین سۆرتۆلۆب قیریلماسی

کاف کئچمک Kaf keçmək گیج و مهبوت اولماق.

کئشیر keşir یئر کؤکۆ.

کلمه کئشیر Kələmə keşir آش اۆچۆن گؤی نؤعی.

کوبّا kobba قاپاز.

کوچەلیک Köçəlik (چوٚچه لیک،جورتان):آیرانی قایناديب سۆزدۆکدن سونراقالان لاختا لانمیش حبصەسی

کؤدە ködə اکیلمەین یئر،

کۆرەمک kəvrəmək گۆن یاندیرمیش

کؤزک Közək کردی‌نین اوجا یئرلرینه سوچاتدیرماق.

کۆف Küf باخ:کۆرت.

کۆلتۆز Kültüz کۆرتوز،گؤیلری بیچمک اۆچۆن کچیک بئلچه.

کۆلەمیٔر تیٔق Küləmırıq آلچاق بوْی اؤلۆوای.

کۆو̂چۆ küvçü کۆیچۆ،های– کۆی سالان آدام.

کۆو̂له küvlə تندیر کۆفلەسی.

کۆو̂ۆ küvüاۆرکک،وحشی.

کەبر Kəbər داغ قارپیزی.

کەپەنک وْتو kəpənəkotu اوْت نۆعی.

کەرگه kərgə قنّاس،ائنی،بویو برابر اوْلمایان.

کەلەلیک kələlik پیتراق آدلی تیکانلی مئیوەلری اوْلان بیتگی.

کەو̂یز kəviz اوْن چاناق بوغدا اکیلن یئر اؤلچۆسۆ.

کەو̂یز kəviz یۆزکیلو قرام توْخوم آپاران اکین یئری.

کیرسیک Kirsik گۆده،قیسا.

کیریشنه Kirişnə توْیوغون و بالیغین قارنیندان چیخان ریز یومارتالار،(توْخوملار).

کیز kiz بؤیۆک کردی.

کیفلی kifli کثیف،چیرکلی.

گاو̂لاز gavlaz گیج،آخماق،آغیلسیز.

گاهما gahma طرفدارلیق.

گای̂ gay گیج، گیجەلمیش.

گایٔهان gayhan خیش، (فا. گاوآهن.)

گؤبه göbə وٗل سۆرەنده، وٗلەداها یاخین حئیوان.

گۆدۆل güdüL قولپو و یا بوْغازی سیْنمیش سهنگ.

گۆل– امه qül əməh (گۆل امک)اردیبهشت آیی

گوْلادان goladan قدیم ایللرده،تاختا– آغاج‌دان قاٖیریلان قیفیل.

گۆلشن qülşən آبان آیی.

گۆلن آی̂ gülən ay اردیبهشت آیی.

گۆلۆنگان gülüngan باخ: قولونجان.

گۆمبۆل gümbül یومورو،دایرەوی.

گۆن بوْزو gün bozu گۆن شاخیماسیندان اۆزده تؤرەنن خستەلیک نۆعۆ.

گؤنگه göngə باخ: جؤنگه.

گؤو̂ۆز gövüz گۆز، پاییز.

گؤیٔچک جنه göyçək cənə گؤیچک داورانیشلی،تمکین‌لی.

گه‌وْشک gəvşək باخ: گوْوشک.

گیرده گوْمبوْل girdəgümbüL پوْتا و قیسا بوْی آدام.

گیژژوْو gijjov مال– قارانین جوْتلشمه دؤورو.

گیل خیزان gilxızan گیلی ایسلادان قاب.

گیله‌لی giləli یابانی یئمه‌لی بیتگی نوْعو.

گیلکان gilkan باخ:کیلکه.

گیوْگان givgan توْکلرین قولاق اوْستوْنده‌کی حیصه‌سی.

لاخ شک laxşək لاخ،لوْش.

لاس Las پاپیشقانلی توْرپاق.

لمپه‌ر Ləmpər آغاجدان قایریلمیش بوْیوْک خیرمان شاناسی.

لوْهوْندوْر Löhündür یوْغون،قد– قامتلی و اتلی – جانلی آدام.

لوْینی دوْنمک Ləvini dönmək عادتی ترک ائتمک،یاخشی عادتلری ترک ائتمک.

لیم لیجیخ Lım lıcıx لجن.

ماتیراخ Matırax قیرماج،قامچی،قونود.

ماسقامئت Masqamet بیوئج، درده دیمه‌ین شئی‌لر.

مالاخ Malax گیج وعاغیلدان کوْت آدام.

مالاغان Malağan اوْراخچا: کیچیکاوْراق.

مامان دیز Mamandiz قادین پالتاری دیر.

مانگیر mangir شانایا اوْخشار،شوْخومو هامارلاماق اوْچوْن آلت.

مشقه‌فه Məşqəfə اوْزوْ لوْعابلی سو لیوانی.

موت Mutمیت، سوواغین آلتینا سالینان کؤهنه پارچا.

موْچوْک Möçük بوْززدوْم.

موْدا Moda حامام تاسی

میج Mic (میژ)توْیوق آزاری.

میْدیْلی Mıdılı آلچاق،یوْغون آدام، یاسدی یاپالاق.

میْر Mır بادام اوْیونو.

میْرچا Mırça دوچرخه‌نین چرخ دنده‌سی.

میْزداغ Mızdağ سوْنجوق.

میشوْو Mişov کنف دن اوْلان تلیس.

مئنجیٚراق Mıncıraq حئیوان لارین نهایت درجه‌ده ساغلالیق نتیجه‌سینده آتیلیب دۆشمک لری.

نیفی nifi سقف

هاقیٚق haqıq عقیق(اۆزۆک قاشی)

هلیت Həlit ائششک ،قاتیر اۆستۆنه آتیلان پارچا.

هوئرۆک hörük گیٚزۆۏدان سونرا اۆزوئرن حالت.[هوئرۆگه گلمک =سودا]

هوْل hol حوْققا.

هوْلا Holaقوْشماق،وه‌ل دۆیمه‌ک.

هوْلاقوْشماق Holaqoşmaq جوٚت

هوْلئش holeş فیرلاماق.

هوْل گوئتۆرمک holgötürmək قاریخماق،بیر ایشه‌ال قوْیاندا قوْرخوچکمک.

هوْننار honnar تاخیل بیچمکده بیرینجی لییی قازانان بیچینچی

یۆک yük دۆرت که‌ۏیز بوغدا اکیلن یئر اۆلچۆسۆ

یئرلی سوْزلر

توْپلایان :فریدون محمدی

اردبیل چاناق بولاغ-

بوببی Bubbi قوش دور،هدهد

بوْیاز boyaz اکیلمه‌میش یئر بایاز یئر.

پتوْو pətöv بلیط .

توْروْم türüm قوملی تورپاغ.

جئیسینمک ceysinmək

شیت شوخلوق لار ائله‌مک

جوْووْرتدی Cuvurtdi

آغاجین لاپ نازیک خوْللاری.

جیْبیئتماق cıbıtmaq

اوْغورلاماق،جیئبیئرتداماق

جیئزدیغ cızdığ (فا. پفک)

چارتداق çartdaq باخ:چاتلاق

چارتداماق çartdamaq

سیْنماق،آرالانماق «بوبوْشقاب

چارتدیب».باخ:چاتلاماق

چرلمک (گوْز) çərəlmək باخ:برلمک

چوْم çom فلج،شیل

چیرپ آغاج Çırp ağac یونی دیدمک

ایچون یونی چیرپان آغاج

داراق قوش Daraq quş شاناپیپک،هوْپ

هوْپ

داهاز Dahaz باخ:دایاز

ده‌هنز dəhənz دنیز

شکر چوْرک şəkər çörək بیسکویت

شینی‌مک şinimək لاغ اوْچوْن گوْلمک.

فیْنزیرئغ fınzırığ یانمیش قویروغون.

قاراخوْرت Qara xort بالدیْرغانین

یارپاغی

قالت qalt دال قالت،دال طرف،دال تای

«داغئین دال قالتئنداکی یئرلر»

قامالاغ qamalağ باشین توَکی چوخ
اولماسی،باخ:گیزگه

قیئندیرئشماق qındırışmaq
باخ:قیئریشماق

گوْزه‌ندیریق gözəndırıg حئیوانلارین
گوْزلرینه (میلچکدن قوْروماقدان اوْتری) وورولان
بیر ایکی گوْزلوَ پارچا

لوَله‌خوْرت lülə xort بالدیْرغانین ساقه‌سی

ممه‌زوْ məməzo امزیک

یئرلی سوْزلر

توْپلایان: محمد اصغری

خوی

این in نین،توْیوغون نینی.

ایه‌ن‌چوْیه‌ن əyən çöyən ایری قویرو، ایری قویووق.

بادار Badar چوْخ دوولتلی،سرمایه‌لی آدام.

بیره‌تی birəti بیر،برابر،یکسان،بیر جوّر. [یویئرلر هامیسیبیره‌تی دیر.]

بییکله‌م Biyikləmək بیریک‌لمک،سویو ایلیق ائله‌مک.[حامامدا یویوناندا قاباق سویو بیریک لدیم.]

پته pətə دوّکتوّروّن نوّسخه‌سی،پیتیک.

جیزلاوْ cızlava بیر نؤو باشماق.

چاققیئشماق çaqqışmaq ایتلرین جوّتلشمه‌سی.

خوْروز داششاغیٔ Xoruz daşşağı بیر نؤو بیتگی.

داراز Daraz چتین لیک. [داراز قالدیٔ= چتین لیگه دوّشدوّ.]

دوْنقوز donquz کوْرکده دوْمما،کوْپان. [دالیندا دوْنقوزو وار.]

ژییه Jiyə ایکی کؤوْشه‌نین آراسیندا سرحد. [کؤوشه نین ژییه سیندن چیخما.]

دەلک dallək هر ایشه دخالت ائدن، فوضول. باخ:دللک.

قیٔزمه‌مه‌سی qızməməsi آشا سالینان بیر نؤو بیتگی.

قیٔننیق qınınq قینلیق بوجاق گوّشه. [آپاردی قوْیدو اوْتاغین قیننیغینا.]

کؤل köl باخ: کؤلوّک.

کؤلوّک kölük باغدا پالچیقدان دوّزه‌لن، یاغیش‌دا سیغینجاق.

لوغام Logam لقب،مسخره اوٓچوٓن بیرینه قوْیولان آد.

هافقئرماق haqırmaq باخ:هوْوٌخورماق.

[سوْوٌقدان اللرینیهافقیریردی.]

یئرلی سوْزلر

توْپلایان: حسین مسلمی

فریدن

آختارماق– تاختارماق -Axtarmq taxtarmaq هامی یئری آختاریب آختاریلمامیش یئر قویماماق، [آختاردوم– تاختاردوم].

آخوره axurə پالچیق یا توْپراغین ایچینده سو اوْچوْن آچیلان چالا، [توْپراغی آچون آخوره ائلین].

آخوره axurə فئرەیدون شهرین ایلک آدی.

آق بنگیز aqbəngiz مزاجی سوْیوق، آغ دری و سوْیوق غذا یئمکله تئز ناخوْشلایان آدام. [سنده خوْ(خوب) آق بنگزەی (نگ)، سندەکی سوْیوق مزاج سان].

آقجه aqcə آغ دریلی، [بواوشاق چکیب آقجەلره].

آقجەباش aqcəbaş بیرنوع یئم اوْتو.

آقزی قوْیولی Aqzi qoyuli ال دیمەمیش، سالیم. [بودا یاغ دوْگلری باخون وار (هامیسی) آقزی قویلیی لارا!].

آقزیلقّ Aqzi ləqq سوْز ساخلاتمایان. [فیلانیدا آقزی لخلیگی‌نن بیزی نئیله وئریر].

آقیلی Aqili ایکی جانلی (حامله) قادینا دوْغماسیندان قاباق دئییلن سوْز، دوْغما آغریسی توتموش قادین.

آلا Ala ۱– آلاغ، هرزه بیتگی. [باجیلارین (نگ) گئدیبلر آلایا؟ یعنی زمی‌نی هرزه اوْتلاردان پاک لاماق اوْچوْن]. ۲– ایکی رنگلی.

آل آپارموش Al aparmuş غالیبا" قیزلارا و آروادلارا دئییلن قارقیش.

آلاجه شادنه alacəşadənə بیر جوّر طیبی بیتگی.

آلاجیرجیننک Ala circinnək (آلا جیرجیرنک)، آغ قارا قارقا، [دیبرلر آلاجیرجیننک خوْش خبر (دیر).]

آلاچوْوش Ala çowuş (طنز) خبر وئرن، خبر آپاران، [فیلانی گندیب آلاچوْوشا].

آلاقاز Alaqaz ایکی رنگلی حئیوان، قیرمیزی و آغ، قارا و آغ، داوار یا قارامال.

آلاک-پالاک Alak-palak (هالاک-پالاک)، چوْخ پیس صورتده دوْیولّوب، دیدیلمیش آدام. [اوْ بیچاره‌یی بئله ائله میشیدلر بئله آلاک- پالاک].

آلالاماق Alalamaq آلاغلاماق، هرزه اوْتلاری بیچمک. [باجی‌لاروم گئتدیلر سیب (یئر آلماسی) آلا لی‌یالار].

آل‌بند albənd آلینا باغلانان دسمال.

آلت alət ادویه، ساری کوْک [بیر آزیم آلتی چوْخی].

آللا اوقلی Alla oqli اوْغول و کیشی‌لره ناراحاتلیق واختلاردا خیطاب [اوْلان آللا اوْغلی گه(ل) کوْمگ ائله].

آللادار Alladar ۱- ساواشلاردا بیرینی کوْمگه چاغیراندا آد. [اوْلان آللادار پس نییه دوروبای]، ۲- یالوار- یاخارا دوْشنده دئییلن صیفت. [اوْلانی یاواش وور آللادار].

آللا قولی Alla quli ۱- یالنیزلنز ایفاده‌سینده بیرآد. [پس اوْ آللا قولی اوْردا نمه‌دیی؟]، ۲- باخ: آللا اوْقلی.

آللا قیزی Alla qizi ۱- دعوالاردا و ساواشلاردا خیطاب اوْلان قیز. [دئدیم گئت ایچری سن قاروشما آللا قیزی]، ۲- ائولنملی قیز.

آللانردیوانی Alla nərdivani چوْخ اوزون آدام.

آللاوْار ائله‌سین Alla var eləsin بیر تعاروفون جاوابی. [بویرون گئدگ بیزه، آللاوار ائله‌سین].

آللاوْورموش Allavurmuş ذلیل، بختی یاتمیش. [اوْنی آللا ووروب سیزنییه ال گوْتوّمی یه‌یز بیله‌سیندن؟].

آللاهوی چکمگ Allahuy çəkməg

آغریدان، کؤتکدن باغیرماق، [بئله وورولار بیله‌ی (نگ)ی کی آللاهوی چکی(نگ)آ].

آلی قشقه Ali qəşqə آلنی قاشقا، قاشقا حئیوان.

آمجوق بیتیٔ Amcuq bitı ایش واختیندا کندده قالیب تنبللیک ائدن اوشاقلاری قئیرته گتیرمک اوّچوّن دئییلن سؤز.

انتیکه əntikə ۱- درده دیٔمه‌ین، مصرفسیز.
۲- بولاق باشیندا آروادلار و قیزلارین سؤیۆشوّ.

آندوامانا گلمگ Andoəmana gəlməg یالوار- یاخارا دوّشمک. [خسروْخان بئله تنگ توتتی بیله‌لرینه کی آندوآمانا گلدیلر].

آنسورماق Ansurmaq (هانسورماق)
آسقیرماق. [آنسورماقیدا آداما بنزه میٔی (ر)].

آیٔ Ay ۱- قایغی، غم، فیکیر. ۲- باخ: سؤزلوّک. [فیلانی‌دا فقط اوشاقلاری (ها)آیواندای].

آیٔریلی Ayrili آیری- آیری، آیری. [قه‌ین بابای زینان بیله اوْتوری پایز یا آیریلی؟].

بایاتی‌لار

من عاشیق آه– زاردا
جانیم درتده آزاردا
اوْگوْندن کی قول اوْلدوم
ساتیلدیم هر بازاردا

دورما قاپی دالیندا
گؤزوْم قالدی خالیندا
گئدیم آناما دئییم
گلیم قالیم یانیندا

عاشیغام بوداماغدا
یاز باغدا قیش اوْتاقدا
خودام سنی ساخلاسین
همیشه بو داماغدا

قوْیون باخار داغلارا
سئل تک آخار داغلارا
آراندان دؤنن سوْروْ
یای‌دا چیخار داغلارا

عزیزیم یار باغیندا
گوْل بیتر یار باغیندا
ای کاش بیر گوْل اوْلایدیم
چیخئیدیم یار باغیندا

سو گلیر داشا– داشا
داغلاردان آشا– آشا
عرض– سلام گتیریر
بوْتوْن قوْهوم قارداشا

گئجه نین اوْجاغیندا
شمع یانیر بوجاغیندا
آللاه مورادین وئرسین
مرد اوْغلان قوجاغیندا

یئری یئری بی‌وفا
یوْلوندا چکدیم جفا
نه من اؤلدوْم قورتولام
نه سن گلدین اینصافا

قارا یازدین یازیما
غم جالادین سازیما
بیری بیلمیر سؤزۆمۆ
نه لر گلدی نازیما

آغلارام گۆله‌نیم یوْخ
گؤز یاشیم سیله‌نیم یوْخ
من گئدرگی اوْلموشام
گل گئتمه دییه‌نیم یوْخ

پیچاق قوْیدوم یانیما
اوجوگیردی جانیما
سن کی منی سئومزدین
نچۆن گیردین قانیما

آغلارام گۆله‌نیم یوْخ
گؤز یاشیم سیله‌نیم یوْخ
دۆشدۆم نامرد الینه
قدریمی بیله‌نیم یوْخ

آی زامانا زامانا
اوْخو قویدوم کامانا
ائششک‌لر آرپایئییر
آت حسرت دی سامانا

قالالار آی قالالار
لاچین اوْردا یووالار
آنا بالادان اوْلماز
بلکه زورلاآلالار

آغاجدا خزه‌له باخ
دیبینده گؤزه‌له باخ
آیاق یالین باش آچیق
سرگردان گزنه باخ

عاشیغام اوْزگۆن آغلار
قاشلاری سۆز گۆن آغلار
یار سوْراغین ائشیده‌ن
بیرگۆلر یۆز گۆن آغلار

عزیزیم قارا باغلار
آغ اوْستن قارا باغلار
یارامی یار باغلاسین
اوْیاخشی یارا باغلار

قاپیمیزدا وار چینار
یارپاغی دینار دینار
منیم بیر تک بالامی
ساخلاسین پروردیگار

گؤزل داغدی بو داغلار
آچان گوْل‌لر بویاقلار
داردا قالیب چاناغلار
چاخیرلاردا قان آغلار

پئنجره‌دن باخدی یار
دوردوم گؤردوْم یوْخدو یار
نه منده اوْره‌ک قالیب
نه یاریمدا ایختیار

بولاقلاردی بولاقلار
بولاقلاردا قان آغلار
بیر محکمه قورولسا
اوْره‌ک لردن قان آغلار

قیزیل گوْل آللانیبدر
بوداغدان ساللانیب‌دیر
خوْش اوْ قیزین حالینا
تازه نیشانلانیب دیر

عاشیغام باشا دوْلار
کهلیگیم داشا دوْلار
یارسوْراغین ائشیتسه
بیرگوْله صدده شاد اوْلار

عرقچینین منده دیر
یوموشام چمن‌ده دیر
هر کیم بیله‌جک بیلسین
منیم گؤزوْم سنده دیر

قیزیل گۆل هاچا بتدیر
سانا گؤر نئچه بت‌یر
ائیل اؤیۆم اۆزۆندن
بو دۆنیا هئچه بتدیر

غریبین سسی گلمز
گۆلسه نفسی گلمز
باش قوْیار یاستیق اوْسته
گۆن گؤزلر بیر کسی گلمز

عزیزیم گئدر قالماز
آخار سو گئدر قالماز
وفالی‌یا جان قوربان
وفاسیز گئدر قالماز

دردی یازدین داواسیز
آیریلیقلار چاراسیز
من همن دردلی اوْتام
خان چوْبان لار ساراسیز

قارا باغدا قوش دورماز
دردلی باشدا هوش دورماز
یاری هر یئرده گؤرسم
یانمیش دیلیم دیش(دینج) دورماز

قوْیما تک قالام قارداش
سنگریم قالام قارداش
یاغی تؤکۆلدۆ آلدی
سۆرۆلدی بالام قارداش

عزیزیم بئله قالماز
گئچر بئله قالماز
سینار فلگین چرخی
گردیشی بئله قالماز

عزیزی‌یم آی قارداش
قاشین اوجو یای قارداش
اؤلسه باجیلار اؤلسۆن
هئچ دئمه‌سین وای قارداش

عاشیغام بولار ایمیش
چوْخ سرین سولار ایمیش
عزراییل آدی بد نام
جان آلان بولار ایمیش

آمان فلک داد فلک
هئچ اوْلمادیم شاد فلک
ایچیر تدیگین شربتدن
اؤزۆنده بیر داد فلک

بوْستان اکدیم تاغ با تاغ
اگدیم سیندی شاه بوداغ
بیرسن بیر من اوْلایدیق
بیرده بیر خلوت اوْتاغ

داغلاردان اسدی کوْلک
صبریمی کسدی کوْلک
یار زوْلفوْنوْ داغیتدین
اسدیگین بسدی کوْلک

عزیزیم اوْیماق اوْیماق
ائولری اوْیماق اوْیماق
هر نه دن دوْیماق اوْلسا
چتین‌دیر یاردان دوْیماق

آغ بوخاقدا قارا خال
خوْش یاراشیر یارا خال
منیم سینیق گؤیلوْمه
ائیلمه دی چارا خال

حیه طلری بادام لیق
بادامیلقدا دوْلاندیق
آغ اوْزدن وئر بیر بوسه
چرشنبه لیک بایراملیق

قارداش گل آی قارداش گل
قارلی داغلاری آش گل
قوربت ائلده کسیم یوْخ
تؤکر گؤزوْم قان یاش گل.

قوشوم گل‌ها قوشوم گل
قانادی سینمیشیم گل
من سنه وفالی یام
بیوفا چیخمیشیم گل

گؤز لری یول دا «لئیلا»م
گزیرسن هار دا «لئیلا»م
قاش آلتدان گؤز ائلیرسن
گؤز لۆیۆم هاردا «لئیلا»م

ناچارام ها ناچارام
باغلی قاپی آچارام
یار گؤزۆن یاشلی گؤرسم
باش گؤتۆرۆب قاچارام

بۆلبۆلم گۆله بندم
آرازام گؤله بندم
نیئنیرم دۆنیا مالین
من شیرین دیله بندم

سنه نۏلوبدی بالام
رنگین سۏلوبدی بالام
اۏیان بیر گۆل یوخودان
ممه‌ن دۏلوبدی بالام

غریب لیگه دؤز مرم
غریب گلدی پۏزمارام
غریب جانیم هارایدی
یۏلداش سیز دای دؤزمرم

یۏل اۏسته بولاغ اۏللام
آخارام بولاغ اۏللام
سن منیم اؤز بالامسان
اؤزۆم گؤز– قولاغ اۏللام

بالام بیر سۏیون گؤرۆم
سروۘ تک بۏیون گؤرۆم
تانریدان آرزوم بودور
بالامین تۏیون گؤرۆم

قوربته دۆشدۆ یوْلوم
دۆشمان آلیب ساغ سوْلوم
ائلدن آیری دۆشه‌لی
بوخوْو لانیب دی قوْلوم

یازی یازدین بی آمان
درد قالاندی توْآمان
زامانلار کئچیر گئدیر
عؤمۆر بوْیو بی زامان

قیزیل گۆل اوْیو م اوْیوم
دریم قوْینوما قوْیوم
یاغیش یاغار یئر دوْیماز
من سندن نئجه دوْیوم

عزیزیم ایز لر یندن
توتارام دیز لر یندن
بیلسئیدیم گئدر گی سن
اؤپردیم گؤز لریندن

قاشلاری قارا یاریم
تئل لرین دارا یاریم
من سندن ال چکمه‌رم
چکسه لر دارا یاریم

فلگین داد الیندن
اوْلمادیم شاد الیندن
یامان یئرده ییخیلدیم
توتمادی یاد الیمدن

من عاشیق قوزو قوربان
قوْچ قوربان قوزو قوربان
هر سحر بوْیون گؤرسم
کسرم قوزو قوربان

بولاغین باشی سن سن
دیبینین داشی سن سن
دۆنیا جا دوْستوم اوْلسا
هامی دان باشی سن سن

داغلارین باشی یانسین
دیبینین داشی یانسین
منی بودرده سالان
اوٚره گین باشی یانسین

ناغیل دوٚشدوٚ دیل لره
غم جالاندی ائل لره
محبتی سؤینلر
سارا دوٚشدوٚ سئل لره

قیزیل گوٚل دسته دسته
بوٚلبوٚل قوْنار گوٚل اوٚسته
بوردا بیر یار سئومیشم
آلا گوٚز بوْیو بسته

عاشیقم سوٚز لریوه
قوْی باخیم گوٚز لریوه
جانیم جانینا قوربان
گوٚزلریم گوٚزلرینه

تیرمه شال دیزیم اوٚسته
ییخیلدیم اوٚزوٚم اوٚسته
دئسه‌لر سئوگیم گلیر
موشتولوق گوٚزوٚم اوٚسته

سایا یاخچی سایادی
یئری یوردو قایادی
اوْنون گوٚزل سوٚزلری
یاتانلاری اوْیادی

حیه طلری دریندہ
گل اوْتوراق سریندہ
بیر دسته گوٚل اوْلایدیم
سئوگوٚلوٚموٚن الینده

عزیزیم یادا دوٚشدی
گئچن گوٚن یادا دوٚشدی
ائلده‌ن اوزاق دوٚشه لی
هر ایشیم یادا دوٚشدی

بۆیون باغیم گۆمۆش دی
سۆیرۆشدۆ باغدا دۆشدی
یاریم مندن کۆسۆبدی
علاجی بیر اؤپۆشدی

دۆنیا داری دارالدی
تامام گۆل لر سارالدی
یازی یازان یازمادی
کدر کؤنلۆمۆ آلدی

یاغیش یاغیر یاغیش دی
گؤی ایشله دن یاغیش دی
گؤزدن یاغیر کی یاش دی
باغلار ینان دانیشدی

قۆیونون یۆزۆ گلدی
دۆلاندی دۆزۆ گلدی
چۆبانین قوجاغیندا
بیر املیک قوزی گلدی

یاغیش یاغیر یاغیش دی
باهار گلیب یا قیش دی
آللاهینان دانیشدی
بویۆل اۆره‌ک آلیشدی

عزیزیم اۆدا یاندی
من گتدیم او دا،یاندی
بیر آه چکدیم اۆره‌کدن
آهیمدان اۆ، دا،یاندی

گئدیرەم یۆلوم داغدی
دؤرد یانیم باغچا باغدی
چکرم یار حسرتین
نه قدر جانیم ساغدی

عرق چینین دار داری
گل باشیمین سرداری
اؤز ائممیزه گلمیرەن
قۆنشو موزا گل باری

حیه طلرین مؤی لری
سؤیدۆم گؤزی گؤی لری
اوّچ گۆندۆ یوْل گلیرم
نه اوزاقدی اوْی‌لری(ائولری)

الینده ال پیچاغی
اوْلموشام ائل قاچاغی
بیر صؤبح گلسن بیر آخشام
بیرده گۆن اوْرتا چاغی

عزیزیم نه تارازی
نه، داش وار نه، تارازی
کیشی‌نی تئز قوْجالدار
آروادین نا تارازی

آغ گۆلم آتما منی
گۆلم ساراتما منی
باخما دۆشمان سؤزۆنه
جاوانام آتما منی

گرایلی‌لار

غریب دئیرلر آدیما
حاق یئتیشسین فریادیما
شاه صنم دۆشۆب یادیما
خودام چاتسین بیر دادیما

غریب لیک‌ده پیشر آشیم
یاستیغا دامار گؤز یاشیم
باشیم یاستیقدا گؤز یوْلدا
هاچان گلیری قارداشیم

جوْرا بیمین آلتی قئیتان
چوْخ دییه‌رلر منه بؤهتان
آل، بؤهتاندان قورتار اوْغلان
واللاه ناله‌م توتار اوْغلان

آخارقان یاش گؤزلریمدن
آغلییار داش سؤزلریمدن
گومان، گۆلمز دوْداقلاریم
دوْیما میشام گؤزلریندن

ییغدیم اوْتاغین قالی سین
دوْلا ننام گللم دالی سین
نئینیرم دۆنیا مالی سین
یار قوْلونون قوْلباغی سین

اللریمی اۆزموْشم من
یوْلونا گۆل دۆز موْشم من
ذرره ذرره قورتاریرام
نئچه ایلدی اؤلموْشم من

تصنیف‌لر

عاشیغام اوجا داغلار
قار یاغار اوجا داغلار
منیم بو غملی کؤنلۆم
داغلاسا گئجه داغلار

قیزیل گۆلۆم نه سوْلموشان
بولود کیمی سن دوْلموشان
گؤروْرم گؤزلرین آغلیر
نییه دۆنیادان دوْیموشان

آچدیم اوْیانماز اوْیانماز
ناداندی یوخویا دوْیماز
بالاخانا دوْلو قتدی
اوْغلان سنی کیم اؤرگتدی

گۆلۆن عؤمرۆ آزدی
ناله‌سی آوازدی
قیزیل گۆلۆن سؤزۆن
کیتابا کیم یازدی

آتالار سوٙزوٙ

توپلایان فرامز شهبازی

قایناق: آذربایجانجا– فارسجا سوٙزلوٙک.

آ

آتا ات ، ایته اوٙت وئرمک .
آت اله دوٙشر ، مئیٚدان اله دوٙشمز .
آت اؤلنده ایتین بایرامیٚ دیٚر .
[بمرگ خر بود سگ را عروسی]
آت اؤلنده یه هری قالار ، آدام اؤلنده
آدیٚ
آتدان یئنیب ، ائششه یه مینمک .
آتسان آتیٚلماز ، ساتسان ساتیٚلماز .
[بیخ ریشش چسبیده].
آت گؤرنده آخسار ، سو گؤرنده
سوسار .
آت مینه‌نین دیر ، دوٙن گیٚیه نین دیر.
[تصرف دلیل مالکیت ا ست].
آت نان قاتیٚر ساواشدیٚ ، آرادا ائششک
اؤلدوٙ .
آتی آت یانیٚندا باغلاسان ، هم رنگ
اوٙلماسا ، هم خوی اوٙلار .
[کمال همنشین در من اثر کرد و لیکن
من همان خاکم که هستم]
آتی اودوزوب ، جولونا گوٙوٙه نیر .
[خانه از پای بست ویران است –
خواجه در فکر نقش ایوان است]
آتی ایتیریب نوٙختا سیٚنیٚ آختاریٚر.

آج آدامی قورد یئمز. آتینا ائششک

دئمیشم ، یا ده وه نه کؤششک .

[مگر اسب شاه را یابو گفته ام].

آج آیئ اوْیئناماز .

[بی مایه فطیر است].

آج توْیوق ، یوخودا دارئ گؤره‌ر.

[شتر در خواب بیند پنبه دانه].

آجدان اوممااق اوْلماز .

آج دیئه‌ر توْخالمارام ، توْخ دیئه‌ر

آجالمارام .

آج قاتیق ایسته مز ، یوخولو یاسدئق.

آج قولاغئمیز ، دینج قولاغئمیز.

[گوش بی گوشواره باشد ولی

راحت].

آج لئغئ وئرمیشیک دینج لیئه (لیگه).

آجئغئن دؤولته (ثروته) ضرری وار

آجئلئغئندان یئمک اوْلمور ، شیرین.

لیئیندن آتماق .

آجئن آندئ ، آند اوْلماز.

[گرسنه ایمان ندارد].

آجئن قارنئ دوْیار ، گؤزؤ   دوْیماز.

[حریص دایم در غم است ، هرچه

داردپندارد کم است]

آجئن قارئندا اپیک دورماز .

آچارام صاندئغئ ، تؤکرم پامبئغئ.

آچدئ صاندیغئ ، تؤکدؤ پامبئغئ.

آخار چایا گئتسه ، قورور .

آخار سویا دایانما ، هر دئیه نه اینانما.

آداما سؤزؤ بیر یوْل دئیه‌رلر .

[در خانه اگر کس است یک حرف

بس است].

آدام آغزئندان سؤز چئخار ، قازان

آلتیندان کؤز .

آدام دائیشا – دائیشا ، ائششک قارپینا –

قارپئنا .

آدام دئر، چیئ سوْت امیب .

آدام لئغئ ، آدامدان ایسته ، خوْش ایئی

قیزیل گؤل دن .

آدامئ پالتارنان تائیمازلار .

[نه همین لباس زیباست نشان آدمیت]

آدامئن یئره باخانئ ، سویون لام آخانئ .

آدئن ائشیت ، اوْزوْن گؤرمه .

آدئین دیء قولاغئین چک.

آدئین نه دیر داش – دمیر ،

یوموشالارسان ، یوموشالارسان .

آدئینی چک ، قولاغئینئ بور .

آرابا ایله دوْوْشان توتماق .

آرابانئ آت آپارمیر ، آرپا آپاریر .

آرا خلوت ، توْلکوْ به ئ .

آرادا یئییر ، اوْرتادا گزیر .

آراق – آراق ائله مک .

آرا قارئشیدئ ، مذهب ایتدی .

[شرب الیهود شد].

آرالارئنا سو کئچمیر .

[مولا درزش نمی رود].

آرالئق آتئ ، کوْر فاطئ .

آرالئق سؤزوْ ائوْ ییخار .

آرپا اکدیم ، دارئ چئخدئ .

آرپاسئ آرتئق دوْشوْب .

آرپا هوْرراسئنئ ، تکنه یه توْکمک

آرپا یئمیش آت ، منزیل کسر.

آرخالئ کؤپک ، قورد باسار.

آرمود بیش ، آغزئما دوْش.

آروْادوار ائوْ یئخار ،آرواد وار ائوْ یاپار .

آروْادئ ار ساخلار ، بوْستانئ وْر .

آز آشین دوزو دئییل .

[فلفل نبین چه ریزه بشکن ببین چه

تیزه].

آزاجئق آشئم ، آغرئماز باشئم .

آروْادئین یالاغئ سمنوقوْیار ، کیشی نین

یالاغئ باقال دوْکانئ .

آزارلئق اوْلسون ، بئزارلئق اوْلماسئین

آزاندا شئئخین ائوْینه ، تئزنده ده

شئئخین ائوْینه .

آز سؤیله ، سؤز سؤیله .

[کم گوی گزیده گوی].

آستاجا ، اوستاجا .

آستارئ اوْزوْندن باهالئ .

آستا قاچان نامرددیر.

آستا گئده ن ، یوْرولماز .

[شتر آهسته میرود ، شب و روز].

[از آن نترس که های و هوی دارد ، از

آن بترس که سر به تو دارد].

آغرئیان دیشی چکرلر .

آغیل ، آغیل دان اوْستوٚن دوٚر .
آغیل ، آغیل دان اؤتکوٚن اوْلار .
[وشاورهم فی الامر].
آغیر اوْتوروب ، باتمان گل .
آغیل سیٔز باشیٔن زحمتین آیاق چکر.
آغیل یاشدا دئییل ، باشدا دئیر .
آفتاوا– لەیٔن ایکی دست ، شام – ناهار
هئچ زاد .
آل دا گیئەر یاراشیٔر ، شال دا گیئەر
یاراشیٔر .
آللاه بؤیوٚک ، آلتیٔ گئن .
آللاه بیرینه دوٚولت وئریب ، بیرینه
ذیللت .
آللاه جیٔغالا مال وئرمز ، وئرسه ده
خئییٔرین گؤرمز .
آللاه دامیٔنا گؤره قار وئرەر .
[هر که بامش بیش ، برفش بیشتر].
آللاه درده یارادیٔب ، درمان دا .
آللاه دوْققوزوندا وئردیگینی سککیزینده
آلماز .

آشاغیٔ توٚپوٚروٚرسن ساققال دئیر ،
یوخاریٔ توٚپوٚروٚرسن بیٔغ دئیر .
آشیغیٔ آلچیٔ دورماق .
آشیغیٔ توْوْخان اوْتورماق .
آشین دورولوغو ، ده نین آزلیغیٔ .
[خانه نشینی بی بی از بی چادری
است]
آشین سولوق لوغو (سئییٔقلیٔغیٔ) دنین
یوْخلوغونداندئر.
آش یوْلداشیٔ چوْخدور ، باش یوْلداشیٔ
یوْخدور .
آغاج اکدیک توتمادیٔ .
آغاجیٔ یئمیشیندن تانیارلار .
آغا گتیریر نوٚغالا ، خائیم سالیٔر چوواٰلا .
آغالیٔق وئریم لەدیر،ایگیدلیک وْوروملا.
آغام بیر خاتین آلدیٔ ، داعوانیٔ ساتین
آلدیٔ .
آغائین مالیٔ چیٔخار ، نؤکرین جانیٔ .
[شاه می بخشد شیخ علی خان می
بخشد].
آغزینیٔ آچیٔب ، گؤزوٚنوٚ یوممماق .

آغزئنی باتیردئن حاراما _چؤمچه نی
دوْلدور قالاما .
آللاه ساغ الی ، سوْل اله مؤحتاج
ائلهمهسین .
آللاه قارقا دئییل کی گؤز اوْیا .
آللاهین ایشینه ال آپارماق اوْلماز.
آللاهئن ایشینه ال اوزاتماق اوْلماز.
آنادان امدیگی (امدیئی) سوّد ،
بورنوندان گلدی .
آناسئنا باخ قیزئنئ آل ، قیراغئنا باخ
بئزینی .
آنا سئتین امجه یین کسیب .
آنلایان بیر گوّلر ، آنلامایان مین .
آه یئرده قالماز .
آهئل ایله داش داشئ ، جاهئل ایله بال
یئمه .
آیا دییهر ، سن بات ، من چئخیم .
(چوْخ گؤزل دیر).
آیاق (آیاغئ) ایله گلیب ، باشئ ایله
گئدهجک .
آیاغئن دوّشر ، دوّشمه زی اوْلار .
آیاق اوْلماسا ، ایز هارا دان اوْلار .
آیاقلارئنئ یوْرغانئنا گؤره
اوزاتماق .
آیدان آرئ ، سودان دورو .
آیرئ قارداش ، یاد قوْهوم دور .
آیرئلئق اؤلوّم دوّر .
آیئ ایله بیر چووالا گیرمک .

ا

ات ایله دئرناق آراسئنا گیرن ، چوّروّر
چئخار .
ات دئرناقدان آیرئ لماز .
اته باخما ، دوْنا باخما ، ایچینده کی
جانا باخ . [نه همین لباس زیباست
نشان آدمیت].
اته وار مته ، اسوْده (ایستی اوْت) یوْخ.
اته ییم پارئلدایئر ، قارئم قورولدایئر.
اتی دیْرمان دایئیب ، سویونو گتیریب
بورادا قوْیوب باشئ آلتئندا . [اکل از
قفا].

اتیمی یٸییب ،سۆموٚیوٚمه دایانمیٸشام.
اجل گؤزنن قاش آراسیٸندادیٸر .
اره‌میک (قیٸسیٸر) اینک دن ، اؤکوٚز
اوْلماز .
اسکی حامام ، اسکی تاس (کؤهنه
حامام ، کؤهنه تاس). [آ ش همان آش
و کاسه همان کاسه].
اسلائین دیشی سی ، ائرکه یی اوْلماز .
اصل ایتمز آریٸ یاغ ایٸمز (ایٸلنمز).
اصلین ایتیرن حارامزادا دیر .
اکمک سنه ایش دیر .
اکمه سن ، بیچه بیلمزسن .
اکمه‌گین واٚر ایشین ایش دیر ، یوْخسا
اکمه‌ین باشاق ده‌رر .
اکن ده یوْخ ، بیچن ده یوْخ ، یٸیٸن ده
اوْرتاق قارداش .
ال – ال دن اوٚستوٚندوٚر . [دست بالای
دست بسیار است].
ال الی یوبیار ، ال ده دؤنر اوٚزوٚ یوبیار .

ال ده بیر سئرچه ، آغاج داکی اوْن
سئرچه دن یئی‌ْدیر . [سیلی نقد به از
حلوای نسیه].
الک چی‌نین قیٸل وئره‌نی کیمی .
ال منیم اتک سنین.
الی خمیر ، قارنیٸ آج .
اله‌یی (الگی) اله نیب قلبیری ده گؤیده
فیٸرلانیٸر . [آردش بیخته و غربالش از
دیوارش آویخته].
الی کسییٸین ، الی کسیکدن خبری
اوْلار .
الینن آچیلان دوٚیوٚنوٚ ، دیشینه سالما.
ان بؤیوٚک بیجلیک ، دوٚزلوٚک دوٚر.
ائحتیاط ایگیدین یاراشیٸغیٸ دیٸر .
ائرکک سن‌ده دوْغ ،دیشی سن‌ده دوْغ.
[من میگم نره ، او میگه بدوش].
ائششگه گوٚجوٚ چاتمیٸر ، پالانیٸ
تاپدالاییٸر .
ائششگیم اؤلمه یوْنجا بیتینجه ، یوْنجا
بیتمه ائششگیم اؤلوٚنجه .

[خرک نمیر بهار می‌آد ، کنبزه و خیار
می‌آد].
ائل آتانئ ، حق آتار .
ائل آغزئ ، چووٗال آغزئ .
ائلچی یه زاوال یوٚخدور . [مصونیت
سفرا].
ائل سؤزوٚ ، حق سؤزوٚ .
ائل گوٚجوٚ ، سئل گوٚجوٚ .
ائله ائلمه‌کی کؤرپوٚ قالا چاپئن اوٚ
تاپئندا .
ائل بیر اوٚلسا ، گوٚجوٚ کرن (دیرک)
سئندیرار .
ائله ائله نه شیش یانسئن نه کاباب .
ائله بیل آرشئن اودوب .
ائله بیل ایلان قوٚوٚوب .
ائله بیل ایتّه‌سی ایتیب .
ائله بیل بیر آلمانئ یاریئبوٚلوٚبلر .
ائله بیل کی فیل بورنوندان دوٚشوٚب.
ائل یاٚیلاغا داٚیاندئ ، قیٚرقیٚرایندی
اوٚیاٚندی .

ائله سؤز دائیشئرسان ، بیشمیش
توٚیوغون دا گوٚلمه یی گلیر .
ائو آلما ، قوٚنشو آل . [همسایه را ببین
خانه را بخر]
ائو سؤزسوٚز ، گوٚر عذابسئز اوٚلماز.
ائومیزده بیشمه‌ییب ، قوٚنشوموزدان
گلمه‌ییب .
ائوٚی یانان منم ، الی کوٚسؤوٚلوٚ سن.
ائوینده یوٚخ اوروٚاٚلیٚق ، کؤنلوٚندن کئچیر
دارغاٚلیٚق .
ائو یئخار آرا سؤزوٚ .
اوٚت ، کؤکوٚ اوٚسته بیتر .
اوٚتورا – اوٚتورا اوٚزائین ائوئ یئخئلار ،
گزه – گزه جولفائین .
اوٚتوز ایلین ائششه یینه ، ده ییرمان
یوٚلون اؤیرتمک .
اوٚ توٚکنی بو یٚئغیٚشدئریئب .
اوٚجاق اوٚستوٚ چوٚخ توٚستوٚ .
اوٚجاق دان کوٚل اسکیک اوٚلماز .
اوجونو آلئب اوجوزلوغا گئتمه .
(اوجونو آلیب اوجوزلوغاگئدیرسن).

اوْجاق یانماسا توْستوْ چیْخماز .
اوْخ آتیب یاییْنی گیزلتمک .
اوْخو داشا دگدی . (دیْدی)
اوْخودوغونو دئمه ،آنلادیْغیْنی دیء .
اوْد اوْلسا هارانیْ یاندیراجاق .
اوْد اوْلمایان یئردن توْستوْ چیْخماز.
[دود از کنده بر می خیزد]
اوْد ایله سو آراسیْندا قالماق .
اوْدو نچونون گؤزوْ کوْمجکده اولار .
اوْرتالیْق قازانیْ قایناماز .
اوْد اوْلسا هارانیْ یاندیراجاق .
اوْرتالیْق قازانیْ قایناماز .
اؤرتوْلوْ بازار دوْستلوغو پوْزار .
اؤرکن نه قدر اوزون اوْلسا ، یئنه گلیب
دوْغاناق دان کئچر .
اؤروْش دن قاییْدان مال کیمی
مله‌ییرسن .
اوْره ک توْتک دئییل .
اوْره ک یاناندا آلوْوْ چیْخماز .
اوْره یْین شامئین هئچ بیر کوْلک
سؤندوْرمز .

اؤز آرشیْنیْ ایله اؤلچمک .
اوزاق یئرین هولاسیْن خوْرزو ایله
دؤیرلر . [جهاندیده بسیار گوید دروغ]
اوْز ، اوْزدن اوتانار .
اؤز الیم ، اؤز باشیْم اوْلسون .
اؤز چؤرگینی (چؤره‌یینی) وئرن
اوتانماز . [برگ سبزی است تحفهٔ
درویش].
اؤزگه ایپی‌له قویویا دوْشمه .
اؤزگه ، اؤزگه‌نین نامازیْن ، دستامازسیْز
قیْلار .
اؤزگه یه قویو قازان اؤزوْ دوْشر [چه
مکن که خود افتی]..
اوْزلوْ داش یئرده قالماز .
اؤزوْم دن ده ائلرم ، سن‌دن ده .
اوْز وئرسن آستاریْنیْ دا ایستر .
اوْزوْ بزک ، ایچی تزک .
اوْزوْنه بیر باتمان داریْ توْکسن بیری ده
یئره دوْشمز .
اؤزوْ یئخیلان آغلاماز . [خود کرده را
تدبیر نیست].

اؤز یاغئ ایله قوْوْرولماق . [با روغن
خود سرخ شدن]. [کهن جامۀ خویش
پیراستن، به از جامۀ عاریت خواستن].
اوشاغا ایش دیء ، دالئنجا گئت .
اوشاق ائشیئه گئتمیر، تایانئ ایماله
ائله‌ییرلر .
اوشاق اوْلان ائوْده غیبت اوْلماز .
اوشاق دده‌ه سینه چکر .
اوْستوْنه سوْیوق سو الهمک (تؤکمک).
اوْغرو ائله بیلرهامئ اوْغرودور. [کافر
همه را به کیش خود پندارد].
اوْغرودان سالانئ ، راممال آپارار.
اوْغرولوق مالئن برکتی اوْلماز .
اوْقدرچکیلمه کی دامین اوْ اوْزوْندن
دوْشه سن .
اؤکوْز اؤزوْنه کوْروْشنه اکنده باشی
آغرئیار .و [زور برگاو و ناله بر
گردون].
اؤکوْز اؤلدوْ ، اوْرتاقلئق پوْزولدو.
اؤکوْز زارئلداماق دان ، بوْیوندوروق
زارئلدائیر .

اؤکوْز اینیلدمک دن ، قانئ (قانلو)
جئرئلداییر .(بوْیوندوروق)
اؤکوْزوْن بؤیوْیوْ، په‌یه‌ده دیر .
اؤکوْزوْن قاشقاسئن دؤیرلر. [دیه بر
عاقله است].
اؤکوْزوْ یوْرولانا ، چوْخ سؤز دئیه‌رلر .
اوْلاجاغا چاره یوْخدور .
اولدوزلارئ بارئشمایان لارئن ، سالام
لارئدا ساواش دئر .
اوْلان اوْلوب ، کئچن کئچیب .
اؤلمک وار ، دؤنمک یوْخ .
اؤلوْ دوروب میرده شیری یویور .
اومان یئردن کوْسرلر .(اومدوغو بیر
یئردن کوْسر).
اؤلوْ دییه‌رکی دیریلر حالوا یئییرلر.
اؤلوْسوْ اؤلن کیریدی ، یاسا گلن
کیریمه‌دی . [کاسۀ داغ تر از آش].
اؤلوْلر ائله بیلیرکی دیریلر حالوا یئییر .
اؤلوْم آتئ (اؤلوْم) یوْگوْرگ اوْلار
اوْنون اؤرکنی‌نین اوْستوْنه اوْدون یئغماق
اوْلماز .

اوْنون بیر تاختاسیٔ اسکیک دیر .

اوْنون بیر دئدیگینی ایکی ائتمز .

اوْوْچو نئچه آل بیلسه ،آریْیٔ اوْنجا یوْل بیلیر .

اوْوْ وْورائین دئییل ، یْئیه نین دیر . اوْوْ یئته‌نین دیر .

اوْیْناغان یوْرولماز

ایپ گلیب دوْغاناق دان کئچر .

[آخر گذر پوست به دبّاغ خانه است]

ایپلر گلیب سیزین دوْغاناقدان کئچه‌جک . [همهٔ ریسمانها از حلقهٔ تو خواهند گذشت – سر رشته دست توست]

ایت دفترینده آدیٔ یوْخدور .

ایت ده گئتدی ، ایپ‌ده گئتدی .

ایت ال چکدی،موْتال ال چکمه‌دی .

ایت قودوراندا ، دؤرت طرفینی قاپار .

ایت نن (ایله) پیشیک کیمی .

ایت له یوْلداش اوْل ، چوْماغیٔ الیندن یئره قویْما .

ایته اوْت ، آتا ات وئرمک .

ایته باخ ، قایساوْدان پای اومور .

ایت هوْره‌ر کاروان کئچر .

ایتی صاحیبینه تائیتدیٔریر .

ایتیک‌چی‌نین آجیغیٔ ، داباٰیٔندان چیٔخار .

ایتین آیاغیٔنیٔ باسمازلار .

ایتین دیشی ، موْتالین دریسی .

ایتین یاغ یئمه سی آدامیٔ یاندیٔرمیٔر ،

قوْیروغونو شاخ توتماسیٔ یاندیٔریر .

ایت یْییه سین تانیٔمیٔر .

ایچیم اؤزوْموْ یاندیٔریر چؤلوْم اؤزگه‌نی .

ایسانمیٔشیٔن یاغیٔشدان نه قوْرخوسو.

ایستی آشا سوْیوق سو قاتماق (ایستی آشیٔنا سوْیوق سو قاتماق). ایستی آشیٔما سوْیوق سو قاتما .

ایسیندیم ایستی سینه ، کوْراوْلدوم توْستوْسوْنه . (دوْیمادیق ایستی سیندن ، کوْر اوْلدوق   توْستوْسوْندن).

ایش ایچینده ایش وار .

ایش ایگید باشیٔنا گلر .

ایشتها دیشین دیبینده دیر، یئیه‌رسن آچئلار .
ایش جائین جؤوْهری دیر .
ایش دن آرتماز ، دیش دن آرتار .
ایش دیر دوْشر ، آش دئر بیشر .
[سبوئی است شکسته].
ایش گؤره نین دیر .
[کار را که کرد ، آنکه تمام کرد].
ایش لمکدن کیمسه‌یه زییان گلمز .
ایشلمه‌یَن دیشله‌مز ؛ ایشله دیشله .
ایشلمه‌ین دمیری پاس باسماز .
ایکی آیاغئنی بیر باشماغا دیره‌مک .
(سوخماق)
ایکی الین وار ، ایکیسینده بوْرج ائله باشئنئ قیِیم ساخلا .
ایکی الیم بیر باشئمئ ساخلاییر .
ایکی ائششه‌یین‌آرپاسئن بؤله بیلمیر .
ایکی‌ائوین اوروْاسئندان بیرفطیر چئخار .
ایکی ایت بیر آسلانا دوْوْ گلر .
ایکی باشدان اوْلماق .
[چوب دوسر طلا شدن].

ایکی جانباز بیر ایپ‌ده اوْیناماز .
ایکی سی بیر قازاندا قایناماز .
[آبشان توی یک جو نمی رود].
ایکی‌عزیزین آراسئنا گیرمزلر .
ایکی فئندئق بیرگیردکائین بترین داغئدار .
ایکی قارپیز بیر الده .
[دو هندوانه در یک دست داشتن].
ایکی کؤنوْل بیر اوْلسا ، تاپار دالدا یئری .
ایگیدامک ایتیرمز .
ایگید جانلئ ، کاباب قانلئ اوْلمالئدئر.
ایگیدین آدئ چئخئنجاق ، جانئ چئخار .
ایگیدین‌جؤوْهری،اوشاقلئق‌دابللی‌دیر .
ایلان چالان یاتار ، آج یاتماز .
ایلان چئخدئغئ باجانئ،یاخشئ تانئر .
ایلان وْوران ، آلاچاتئ داندا قوْرخار .
[مارگزیده از ریسمان سیاه و سفید می ترسد].
ایلان کیمی دیل چئخارتماق .

ایلان هارایا ایری گئتسه ، یوواسینا دوّز
گئدر .
ایلانین آغئنا دا لعنت ، قاراسئنادا .
ایلانین زهله سی یارپیزدان گئدر ،
اودایوواسئ نئین قاباغئندا (آغزئندا)
بیتر .
ایلانئین قویروغونو باسماق . [پا روی
دم مار گذاشتن ، کسی را تحریک
کردن].
ایلانئین قنیمی بالاسئ دئر .
ایمان شافتالی آغاجی دئیل کی هر
قانادا بیته .
ایندی سنین دوزا گئتمک واختئن دئر .
[حال وقت آنست که بدنبال نمک
بروی ، حالا دیگر بزرگ شده ای].
اینسان چیئ سوّد امیش دیر .
اینسانئین آدئ چئخئنجا ، جانئ
چئخسئن .
ایئنه آتسان یئره دوّشمز . [جای سوزن
انداختن نبود ، خیلی شلوغ و پر ازدحام
بود].
اییئنه ایتسه تاپیلار .
اییئنه ایله گوْر قازئماق .
اییید اؤلر آدئ قالار .
ائیید باسدئغئن کسمز .

ب

بابلئ بابئن تاپماسا ، گوّنوّ آخ واْی لا
کئچر .
بارلئ آغاجا داش آتارلار .
باسا – باسا گوّله شن پهلوان اوْلار .
باش اوْلسون ، بوْرک اسکیک دئییل.
باش ساغ اوْلسون ، پاپاق تاپئلار .
باشلئ باشئن ساخلاسئن ، من باشئمدان
کئچمیشم (بئزمیشم) .
باش یوْلداشی یوْخدور ، آش یوْلداشئ
چوْخدور [یار جانی (دوستی که
حاضر باشد سرش را بدهد) کم است
ویارنان بسیار].
باش یئکه اوْلدو نه فایدا ، ایچینده بئینی
گرگ اوْلسون .

باشئمی سئندئر ، مظننه می   سئندئرما .
باشئمئ سئندئرئب ، اته یئمه قوْز
دوْلدورما .
باشئمئ یارئب ، اتگیمه قوز دوْلدورور .
باشئنا گلن ، باشماقچئ اوْلار .
باشئنا وور الیندن چؤره یین آل .
[توسرش بزن نانش را از دستش بگیر].

باشئنئ یارئب ، اته یینه قوْزتؤکمک.
باغا باخسان باغ اوْلار ، باخماسان داغ
اوْلار .
باغبان پاخئل اوْلماسا ، باغ دیوارئ
نئیله‌ییر .
باغ دا اریک وارایدی سلام علیک
واریدی . باغ دا اریک قورتاردئ ، سلام
سلام علیک قورتاردئ . [مگسانند گرد
شیرینی].
بال – بال دئمک له آغیز شیرین اوْلماز .
بالتانئ دیبیندن وورمازلار .
بال توتان ، بارماق یالار .

بالچئ تئن واربال تاسئ ، اوْدونچونون
بالتاسئ .
بالئق باشدان قوْخور . [فساد از بالا
شروع می شود. ماهی از سر گنده گرد
را ز نی دم]
بئش بارماق بیر اوْلماز .
بئله اوْجاغین اوْدو تئز کئچر [آتش
چنین اجاقی زود خاموش می‌شود].
بئله دیگ ، بئله چوغوندور .
بئله کی خان باجی چئزیر ، هئچ بونا بیر
تومان دؤزر .
بخشیش وار خالواران ، حساب وار
دینارنان . [بخشش به خروار ، حساب
به دینار].
بزه‌نیرم خانئم ساواشئر ، بزنمیرم آغا .
بسله سن اطلس اوْلار توت
یارپاغئنداn .
بلکه نی اکسن مگر بیتر .
بلی دئدین ، بلایا دوْشدوْن .
بو آیاقدان دوْه اوشاقمئش .

بو ایل‌کی سئرچه ، بیلدیرکینه جیب
جیب اؤیره دیر .
بو باشا ، بؤرک ده آرتیق دئیر .
بودی سئیخماق ایله آم دارالماز .
بؤرج لو ، بؤرجلونون ساغلیغینی ایستر .
بیتمه میش یوْوشان دیبیندن
دوْغولمامئیش دوْوشان آختارئیر .
بوْش سؤزله قارئین دوْیماز .
بو قولاغئیندان آلیر ، اوْ قولاغئیندان
اؤتوٚروٚر .
بو گوٚنکوٚ اؤیکه (اؤککه) دانلاکی
قوْیروق دان یئیئ دیر .
بو گوٚن دالاشار ، صاباح بارئیشار . [از
پس هر قهری آشتی است].
بو گوٚنکوٚ یومورتا ، یارئین کی توْیوقدان
ائیی دیر .
بولاماج دلی یه قالدئ . [آغوز نصیب
دیوانه شد].
بولانماسا ، دورولماز . [تا گل آلوده
نشود ، صاف نگردد – تا پریشان نشود
کار به سامان نرسد].

بولانیق سودا بالئغ توتماق . [از آب گل
آلود ماهی گرفتن].
بولود آلتدان چئخان گوٚن ، یاشماق
آلتدان چئخان دیل .
بو منیم اوٚزوٚم ، بو سنین اوٚزوٚن .
بونا بیشمیش توْیوغون دا گؤلمه‌یی گلیر
(توتور).
بوینوز قوْچا یوٚک اوْلماز .
بوینوزلو قوْچون قاباغئنا ، گرک
بوینوزلو قوْچ چئخاراسان .
بؤیوٚک قاپیئ نین ، بؤیوٚک ده حالقاسئ
اوْلار .
[هرکه بامش بیش برفش بیشتر].
بوٚستوٚ اؤزوٚندن قاباق گئدیر .
بیته یوْل وئرنده ، ساققالا دئرماشار.
بیر آجئیاندا اؤزوٚنوٚ گؤزله ، بیر
قئجئیاندا .
بیر آغاجا چئخاندا ، هامئ بوداغ لارئ
سیلکه لمه .
بیر آیاغئ گئدیر ، بیر آیاغئ گئتمیر .

بیر الین اوْد اوْلسا ، اوْ بیری سو
اوْلسون .
بیر ایش توت کی عاقبتی خئیر اوْلسون .
بیرجه دیء ، ترجه دیء . [کم گوی
گزیده گوی ، سخن نو آر که نو را
حلاوی است دگ].
بیر چیمدیک ساققیٔزئن اوْلسادا چئیْنه
یاپیٔشدیٔر آلنینا .
بیر داش آلتدا ، بیر داش اوْسته . [شتر
دیدی ، ندیدی].
بیر داش آلتدان ؛ بیر داش اوْستدن .
بیر داش لا ایکی قوش وُورماق .
بیر دئدیگی (دئدییٔی) ایکی اوْلماز .
بیر دره ده یئددی یئتیم ایله قالماق .
بیر دری بیر سوْموٚک .
بیر دلینی یوْلا آپارماغا نه‌وار .
بیرده گلین اوْلسام ، اوْتورشوغومو ،
دوروشوغومو بیلرم .
بیر گوْن ده قالمیش سادا ، قیٔش
قیشلیٔغیٔن ائلر .

بیر لیک اوْلمایان یئرده ، دیری لیک
اوْلماز .
بیر لیک ، بوْتوْنلوٚک .
بیر ناخئیرئین آدئیٔ ، بیر آلادانا باتیٔرار .
بیر یارا وُور کارلیٔ وُور .
بیر یاندان باغلایان بیر یاندان آچار .
[خدا گر زحکمت به بندد دری ،
برحمت گشاید در دیگری].
بیرینین آدئیٔ وار ، بیرینین دادئیٔ .
بیز اوْمید اوْلدوق دازا ، داز اؤزوْن
قوْیدو نازا .
بیسمیللاه دئیٖلمه میش توْخوم ، ناکوْندم
چیٔخار .
بیشمیش توْیوغون گوْلمه یی
(گوْلمه‌گی) گلیر.
بیلدیرچینین به‌یٔ لیٖیٖی ، داریٔ
سوْوُرولاناجاق دیر .
بیواخت بانلایان خوْروز ، باشینیٔ بادا
وئره ر .
بییارا گئت ، بئکارا قالما .

پ

پاخیْلا تانری وئرمز ، وئرسه ده قارنئ دوْیماز .

پالازا بوْروْن ائل ایله سوْروْن [خواهی نشوی رسوا همرنگ جماعت شو]

پاه ایله پیلوْو اوْلماز ، یاغنان دوْگوْ گرک .

پئشنگین(پیش‌آهنگ) آخیرئ ، توْربا کئش اوْلار.

پئیْسری اگدیکجه سالارلار .

پتک‌له ، دوْنقوز دارئدان چئخماز .

پول جان یوْنقارئ دئر .

پولو جیبینده ، آغلی باشئندا .

پیرمنیم دیر کرامتینی بیلرم .

پئس پیستا بالاسئن دوْوار اوْسته گوْردوْ، دئدی آق بالدئرئنا نه‌نه‌ن قوربان .

پیس گوْنوْن عؤمروْ آز اوْلار .

پیس لیگینه گؤره ،شوْر گؤزلوْ ده وار .

پیشیک پیشیئی نوْوْدان اوْسته ایشه توتار .

ت

تات سؤزوْنه توتارلار ، تات سؤزوْنه قوْیمازلار .

تاتئ دؤیه‌رسن آقچا چئخار ،کوْزری دؤیه‌رسن بوغدا .

تارئ درگاهئندا آدامئن آدامئ گرک .

تازئیا دئییر توت ،دوْوشانا دئییر قاچ .

تای – توشونو باب ائله ، گؤرن دئسین هابئله .

تای لئ تایئن تاپماسا گوْنوْ آه و وای ایله کئچر .

تئز آلیْشان ، تئزده سؤنر .

تئز بیتن ، تئز بیتر .

تئز چاتان ، تئز چاتار .

تزه بەی گلیب ککیلی یاندان قویور.

تک الدن سس چیْخماز .

تکه دن پئندیر توتماق .

تله سن تندیره دوْشر .

تلسه نین کوْنده سی کوْت گئدر .

[خمیری که عجول درست کند فطیر می

شود ، خمیری که با عجله تهیه شود وا

می رور ، توی تنور می افتد].

توبه توْخلوقدان چیٔخار ، داعوا

یوْخلوقدان .

تنبله ایش بویور سنه آغیٔل اؤیرتسین.

تنبله دئدیلر قاپیٔنیٔ اؤرت ، دئدی یئل

اسر اؤرتر .

تنها یوْلچو آستا گئدر ، اوستا گئدر .

توتار قاتیٔق،توتماز آیران (توتدو قاتیٔق ،

توتمادیٔ آیران).

توْرپاق سیٔز آدام ، مسکن سیز بیر قوش

کیمی دیر .

توْخون آجدان نه خبری .

توْسباغا قیٔثیٔندان چیٔخدیٔ ، قیٔثیٔنیٔ

بیٔنمدی .

تؤک بوداشیٔ اته ییٔندن .

توٚکوٚ یاتیٔمیٔنا سیٔغال لاماق .

توٚلکوٚ بازاردا نه قایئریٔر .

توٚلکوٚنوٚن زیرنگی ایکی آیاغیٔندان تلهیه

دوٚشر .

توٚند سو، کؤرپوٚ ییٔخار .

توْی دان سوْنرا ناغارا ، خوش گلدین

بایرام آغا . [نوشدارو بعد از مرگ

سهراب].

توْیوغونا کیش دئمیشم یا پیشیگینه

پیش .

توْیوغون اوچوشو زیبیللییه قدر اوْلار .

توْیوغون بیر قیچی وار (توْیٔوق بیر

قیچلی دیر).

توْیوق اؤلسه بیر چنگه توٚک دوٚر ،

دهوه اؤلسه دریسی بیر یوٚک دوٚر .

[هر که بامش بیش برفش بیشتر].

توْیوق گلدی قاز یئریشی یئرییه ،

جرجنک اوْلدو .

تیکه دوْستو ، دوْست اوْلماز .

تیٔسباغا کیمی باشیٔنیٔ قیٔثیٔنا چکمک .

تیکان سیٔز ، گوٚل اوْلماز . [گل بی خار

نباشد].

قالانی و

خراسان تۆرکلری‌نین دیلی

اسماعیل نعمتی پایدار

خراسانین قوزئییندە ایکی میلیۆن حدودوندا تۆرک دیللی یورد‌داش یاشاماقدادیرلار. بونلاردان یاریم میلیۆنا یاخین، مقدس مشهد شهریندە یاشایان آذربایجانلیلاردیر. قالانی خراسانین یئرلی تۆرکلری‌دیرکی اوْرادا کۆرد دیللی (کوْرمانج اوْیماغی)، فارس و تۆرکمن وطن‌داشلاریلا یاشاییرلار. بونلارین دیللریندە آذربایجان، تۆرکمن، اوْرتا آسیا تۆرکجەلری‌نین اؤزەللیک‌لری گؤروۆنۆر.

خراسان تۆرک‌لرینین دیللری دیلچیلیک باخیمیندان اوۆچ بوداغا بؤلۆنۆر:

۱ـ باتی (غربی) بوداغی: خراسان تۆرکجەسی یئددی صایت‌لەکی آذربایجان صایت‌لریندن ایکی اینجە یووارلاق سس‌لری (اؤ ö ، اوۆ ü) بو دیلدە یوْخدور. (بو اؤزەللیک شیرازین ابیورد و خلجستان تۆرک‌لریندە گؤروۆنۆر) اؤزلری دە چوْخو بجنورد شهرستانیندا، سبزوار شهرستانی‌نین جوین جغتا بخشیندە یاشاییرلار.

۲ـ دوْغو (شرقی) بوداغی: آذربایجان تۆرکجەسی خراسان تۆرکجەسی‌نین لهجەسیلە کی عمدتاً درگزین یئنی تۆرکلری، شیروان، قوچان، کلات نادر شهرستانیندا، شهرلریندە، کندلریندە و تربت جامدا پایین ولایت‌ین بیرنئچە کندیندە یاشاییرلار بیرگروپدادیرلار.

بونلارین صایت‌لری آذربایجان تۆرکجەسی کیمی (۹) دور، آنجاق آغیزلاری (لهجەلری) و بعضی لۆغتلری خراسانین تۆرکجەسی‌نین اؤزەللیگیندە دیر.

۳ـ اوْرتا بوداغ: کئچن ایکی دیلین اوْرتاسیدیر. (۹) صایتی وار ایلک بوداغین لۆغتلرینی‌دە ائحتیوا ائدیر. بو دیلدە دانیشانلار بونلاردان عیبارت‌دیر: نیشابورون سرولایت بخشی‌نین

اهالیسی، تربت حیدریه‌ده روْخ جلگه‌سی، اسفراین ده بام صفی‌آباد بخشی، هابئله درگزین اَسکی توْرکلری.
بیرینجیله اوْچوْنجوْ بوداغین دانیشماسی آذربایجانلیلارا آنلاشیلمازدیر لاکین ایکینجی بوداغ بیزلره آنلاملی‌دیر. بورادا اوْنلارین بیرنئچه‌سینی آراشدیریب تقدیم ائدیریک.

خراسان توْرکلری‌نین دیلی

مازندران استانین‌دا باتی‌دان دوْغویا، گلستانا ساری یوْلا دوْشنده بهشهری آشدیقدا بالا بالا توْرک ائل اوْبا، شهر کندلرینه راستلاشیریق. بورادان خراساناک دئمک اوْلار چوْخو توْرکمن توْرکلری، آذری توْرکلری ایله بیرلیکده یاشاییرلار. قوزئی ده توْرکمنلر، گوْنئی‌ده ایسه آذری توْرکلری گلوگاه، رامیان، مینودشت کیمی یئرلرده یئرله‌شیبلر حتی شاهرود شهرستانین بسطام میامی بخش‌لری‌نین بیرنئچه کندینده آذری توْرکجه‌سی دانیشیلیر، بورالاردان کئچمیش خراساندا بجنوردا یئتیشیریک. بجنورد شهری ایله، رازیان، قوشخانا بخش‌لری بیرنئچه کندلرده توْرک‌دوْرلر. بورانین دیلی سبزوارین جوین جغتا توْرکلری‌نین لفظی ایله بیردیر . بونلارین لهجه‌سی آذری لهجه‌سیله چوْخ فرقلی‌دیر. بونلارین دیللرینده بعضاً توْرکمن ، اؤزبک، دوْغو توْرکجه‌سی، کوْردجه، هابئله توْرک آغزینا بوْیانمیش فارسجا لوْغتلر واردیر.

بو لهجه‌نین اؤزه‌للیک‌لری:

۱ـ صایت‌لر یئددی‌دیر. دئمک اؤ (ö) و او (ü) یوْخدور. اؤ(ö)ائـ (e)شکلینده او(ü) ایـ (i) شکلینده دئییلیر.

گئز / گؤز   سئز / سؤز   چئره‌یٛ / چؤرک
سیت / سۆت   ایچ / اۆچ   گین / گۆن

۲ـ نون غونه آزجانا نازال اۆزه‌ره (بورروندا) دئییلیر. سوْندا گلن نون ایسه (گ) حرفیله گلیر. نون غونه تۆرکمن تۆرکجه‌سینده ده ایشلک‌دیر. بو اؤزه‌للیک آذربایجان دیلینده ده اَسکی ده وارمیش و بعضاً نون غونه‌لی سؤزلر تۆرکجه‌دن فارسجایا گیرمیش اوْ حالدا قالیب :

مینگ / مین   حالئنگ   حالین/   نه جورنگ   /   نه جورسن

۳ـ چوْخ یئرده سوْندا گلن (ر) دوْشۆر.

چاغاله / چاغالر = اوشاقلار   بی‌ء   / بئر = وئر

٤ـ سؤز سوْنوندا گلن (ک) و (گ) صامیت‌لری (ی) تلفۆظ اوْلور.

چئره‌یٛ / چؤره‌ک   ایره‌یٛ   / اۆره‌ک

۵ـ کلمه‌نین سوْنوندا گلن قاپالی صایت‌لر (او u اۆ ü ایـ i ایٛ ı) بیرلیکده ائـ (e) اوْلور.

ائلیء / اؤلۆ   دوْلیء / دوْلو   ایزیء / اۆزۆ
دیشیء / دیشی

جۆمله‌نی بیتیرن (دیر) فعلی ده بو قایدادان آسیلی‌دیر.

نه تر دیء   / نئجه دیر

٦ـ کلمه‌نین باشلانیشینداکی (ب) اسکی اۆزه‌ره قالیر، بو اؤزه‌للیک تۆرکمن تۆرکجه‌سینده‌ده وار.

بار / وار   بئر / وئر   بوْلدیء / اوْلدو

ترسینه هردن اوْ بیری دیللردن آلینمیش سؤزلرده (و) حرفی (ب) یئرینه اوْتورور.

خوٰەر / خبر   کوٰیر / کبیر

۷ـ عمدتاً ایکی هئجالی ایسیملر تک هئجا اوْلورلار.

بوْیْن / بوْیون   آغز /آغیز

قوْیْن / قوْیون   قارن / قارئن

۸ـ چوْخ مؤقع سؤزون ایلکینده‌کی (د)، (ت) اوْلور.

تورماق / دورماق   توْغماق /دوْغماق

توْوْشان /دوْوْشان

۹ـ بعضاً کلمه اوْرتاسی بیرسس قوْشا دئییلیر.

قوززیء / قوزو   قرریء / قاری

تامـان / تومان

۱۰ـ گاهاً بعضی صامیتلر کلمه اوْرتاسی دال قاباق گلیر.

سئرفه / سوْفره   قوْشنیء / قوْنشو

۱۱ـ عمدتاً کلمه‌نین سوْنونداکی (اَ) صایتی (اه) اوْلور

آته / آتا   آله / آلا

۱۲ـ جمع شکیل‌چی‌سینده‌کی (ر) حرفی (ن) اوْلور فعللرده قالیر ایسیملرده دوْشوْر.

بجنورد سؤزلریندن اؤرنک لر[1]

تیک / توْک   دوْداق / دوْداق

---

[1]- اؤرنک لر الیفبا سئراسیٔ ایله وئریله جک . بو علامتین / ساغ طرفینده یئرلی لوْغت و سوْل طرفینده ادبی دیلده ایشلندیگی شکیل وئریله جک دیر .

قئل / قیٔل
چئل / چؤل
کاتا / بؤیوٚک
بئرن / بورون
قوْلاق / قولاق
بئرماق / بارقاق
دئرسه‌یٛ / دیرسک
گینگس /کؤکس
ارخه / آرخا
سئپئرگه / سوٚپوٚرگه
سانه / دانا، سای
سئمه‌یٛ / سوٚموٚک
دئشی / دئشیک، دلیک
ایشی / قاپی
قئززیء / ایستی
توْپپوق / توْپوق
پاشنه / دابان
ایچه‌باغیر / قارئین باغئرساق
گئیٛ / گؤیٛ، اوْت
سوْخ / سوْیٔوق
دررىء / دری

قاش / قاش
ساچ / ساچ
باش / باش
دیل / دیل
توْرپاق / توْرپاق
سو / سو
ال / ال
قوْل / قوْل
ائاق / آئاق
دیز / دیز
آیٛ / آیٛ
قار / قار
یئل / یئل
قان / قان
ات / ات
دراق / داراق
داغ / داغ
داش / داش
چوقفور / چوخور
بئل / بئل
امجه‌یٛ / امجه‌ک

ایزی / اؤزۆک

دۆوار / قوْیوْن

چوْممولی / چیمدیک

دوْرناق / دئیرناق

دوْلان / بولوت

قوْمبئز / یوموروق

شنه / چیگین

دالیء / دالیئ

سققال / ساققال

دیش / دیش

کوْش / باشماق، آیاقابیئ، (کفش)

مسگه / کره

گئرماق / گؤرمک

باجیء / باجیئ

آته / آتا

ایش / ایش

اینچه / اینجه

قرپوز / قارپئیز

ایله‌یٛ / ایره‌لی

ییغلاماق / آغلاماق

هؤج / دن دؤش

کئرپی / کیپریک

آسمان / گؤیٛ

یاغئش / یاغئیش

چاپئت / اوشاق اسگی‌سی

سیوینجی / موشدولوق

هئل / یاش، شئه

دیز / دیز، ائشیک

ایدیش / قاب قاشئیق

ایز / اؤز

ایز / یؤز

ایز / یؤز (سایٛ)

یئنگه‌دن / یئنی‌دن

سو / بو

قارداش / قارداش

کاته / بؤیۆک

خوْراز / خوْروز

ائلتیء / قاییئن خاتئینئ

انه / آنا

کوْلته / بؤرک

آغئیشقه / پنجره

بوْلماق / اوْلماق

دوْوهْ / دوهْ

لوْندی / پینتی، شلخته

بالدئز / بالدیز

قوْز / قوْز گیردکان

بوْغاز / بوْغاز

باردئنئزدیء / وارئیئیزدیئ

قومار / قونداق

کاتهبَبو / بؤیوٚک دده

باجه / باجاناق

سوْغان / سوْغان

دئشک / باجا

بوْق / بئغ سیبیل

هیس / اێسی

قولور /بیسکویت پیچهنلیک

گئتمک فعلی‌نین بجنوردجا صرفی

ساده کئچمیش

۱ـ گئددئم / گئتدیم

۲ـ گئددئنگ / گئتدین

۳ـ گئددیء / گئتدی

٤ـ گئددئیٔ / گئتدیک

۵ـ گئددئنگز / گئتدینیز

٦ـ گئددئلن / گئتدیلر

ایستیمراری کئچمیش

۱ـ گئدهر دئم / گئدردیم

۲ـ گئدهردئنگ / گئدردین

۳ـ گئدهردیء / گئدردی

٤ـ گئدهردئیٔ / گئدردیک

۵ـ گئدهردئنگز / گئدردینیز

٦ـ گئدهردئلن / گئدردیلر

نقلی کئچمیش

اوزاق کئچمیش

۱ـ گئدئددئرەم / گئدیردیم
۲ـ گئدئددئرەنگ / گئدیردین
۳ـ گئدئددیء / گئدیردی
٤ـ گئدئددئرئیٚ / گئدیردیک
٥ـ گئدئددئرئنگز / گئدیردینیز
٦ـ گئدئددئلن / گئدیردیلر

۱ـ گئدوودئم[۲] / گئتمیشدیم
۲ـ گئدوودئنگ / گئتمیشدین
۳ـ گئدوودیء / گئتمیشدی
٤ـ گئدوودئیٚ / گئتمیشدیک
٥ـ گئدوودئنگز / گئتمیشدینیز
٦ـ گئدوودئلن / گئتمیشدیلر

ایخباری موٚضارع

۱ـ گئدیێەم / گئدیرم
۲ـ گئدیێەنگ / گئدیرسن
۳ـ گئدیێە / گئدیر
٤ـ گئدیێەیٚ / گئدیریک
٥ـ گئدیێەنگز[۳] / گئدیرسینیز
٦ـ گئدیێەللن / گئدیرلر

ایلتیزامی موٚضارع

اـ ایستیێەم گئدەم / ایستەیێرم گئدەم
۲ـ ایستیێەنگ گئدەنگ / ایستەیێرسن گئدەسن
۳ـ ایستیێە گئدسئن / ایستەیێر گئدە
٤ـ ایستیێەیٚ گئدەیٚ /ایستەیێریک گئدەک
٥ـایستیێەنگز گئدەیٚنگز /ایستەیێرسینیز گئدەسینیز
٦ـ ایستیێەللن گئدسئلن / ایستەیێرلر گئدەلر

۲- سوٚنداکی (ای ء e) گئرچکده نازال (ی) دیر.
۳- بو (ن) حرفی نازال دیر.

گله‌جک زامان	***امر***
١ـ گئده‌ره‌م / گئده‌رم	١ـ ــــ / گئدیم
٢–گئده‌ره‌نگ / گئده‌رسن	٢ـ گئد / گئت
٣–گئده‌ر / گئده‌ر	٣ـ گئدسئن / گئدین
٤ـ گئده‌ره‌یؗ / گئده‌ریک	٤ـ ــــ/گئدک
٥ـ گئده‌رنگز / گئده‌رسینیز	٥ـ گئدئنگ / گئدینیز
٦ـ گئده‌رلن (بعضاًگئدیێه للن) / گئده‌رلر	٦ـ گئدسئلن / گئتسینلر

بجنورد آتالا ر سئوزۆ

١ـ گین باتدیء گیروٛانلی یاتدیء (گوٚن باتدئ گیروانلی[٤] یاتدئ).
٢ـ هنیز مسجد بنا اوٛلمه‌تدیء کور اثاثینی گتیرێه (هله مچید بنا اوٛلمائش کوٛر اثاثینی گتیریر).
٣ـ آروٛاد آقا نه‌بیلر داغده دومنده اوٛیؗده اوٛترر حوٛکئم روٛاندیء (آرواد آقا نه‌بیلیر داغدا دوماندئ ـ ائوؗده اوٛتورور حؤکموٚ راوٛاندئ).

۴- گیروٛان بجنورد گوٚنئیی ینده بیر شهر دیر . اهالیسی چوٛخو مالداردیر.

۴ـ دلئیه یِئل بیء الئنه بئل بیء (دلیه یِئل وئر الینه بئل وئر).

۵ـ کورونگ الئنه بیرگه دیشیبدیء (کوْرون الینه بیره دوْشوْبدوْر).

۶ـ یاخشیء زاتئم یامان گینوْ مچئن (یاخشئ نسنهم یامان گوْنوْم اوْچوْن).

۷ـ بو ایهق گئتردیء اوْ قوْیدیء (بو، آیاق گؤتوْردوْ اوْ، قوْیدو).

۸ـ دلیء قاچ جوان گلدیء (دلی قاچ جاوان گلدی).

۹ـ یاغ یاغه دامییه، یارمه قاتئقسئز قالییه (یاغ یاغا دامئر، یارما قاتیقسئز قالئر).

۱۰ـ آش قاپییه یوْلداش (آش قاپئیا یوْلداش).

۱۱ـ دیشیء داشه دیدیء (دیش داشا دهیدی).

آلقئیش

۱ـ گئدکیء گئدهیْ الئنگ دیسئنگ توْرپاخه دوْلانسئنگ قئزئله. (گئت کی گئدهسن الین دیسین توْرپاغا دوْلانسئن قیزئیلا).

بجنورد گوْنئیی‌ینده گریوان شهری‌نین دیلی اؤزهللیکلری.

۱ـ نون غونه واردیر.

۲ـ کلمه‌نین اوْلینده (ب) حرفی اسگی شکلینده قالئر.

بار / وار   بئر / وئر

۳ـ مصدر شکیل‌چی‌سی (ماق) دیئر.

یئماق / یئمک   ائرتماق / آپارماق

۴ـ اؤ (Ö)، اوْ(ü)، ائ (ı)، صایت‌لری یوْخدور. ایءْ (ı) صایتی ایـ (i) و ائـ (e) آراسئ دئییلیر.

۵ـ کلمه‌نین سوْنونداکی (آ) (اَ) اوْلور:

آله / آلا آته / آتا

٦ـ کلمه‌نین اوْرتاسیندا و سوْنوندا گلن (د) (یٔ) اوْلور

آیٔام / آدام

٧ـ هردن صامیت‌لر دال قاباق گلیر:

سئرفه / سوٚفره قوْشنیء / قوْنشو:

٨ـ کلمه‌نین سوْنونداکی (ک) و (گ)، (یٔ) اوْلور:

دیرسه‌یٔ / دیرسک

٩ـ کلمه‌نین اوْرتاسی گاهاً بعضی حرفلر قوْشا گلیر:

قوْررزیء / قوزو قرریء /قاری تاممان /تومان

١٠ـ سوْندا گلن قاپالی صایت‌لر (یء) (e) اوْلور:

قورزیء /قوزو دلیء / دلی

١١ـ آذربایجاندا (د) له باشلانان بیر چوْخ سؤز (ت) ایله باشلیر:

تورماق / دورماق

گریوان لوٚغت‌لرینده‌ن اؤرنک‌لر:

ائرتماق / آپارماق **ایز / اوٚز**

سئغئر / سئغیر قوْواٛق / قایئق

دینال / دووٛار
ایز /یۆز
سانیء / دانا
هئل / یاش، شئه
ائرماق / هؤرمک
قوش / سئرچه
چایٛ / قویو (چاه)
کشئر / یئرکؤکۆ
داغ دووٛاریء/ داغ گئچیسی
کیء / ایکی

گئنئز / گۆندۆز
شو / بو
توْغ / توْیوق
لوْته‌ل / یوْققوش اوْزیوخاریئ
لایٛ / بولائیق، لیل
توتون / هیس
وئرماق / وورماق
قارپاج / یاریئ یومورو بیر نؤوٛ تیکان
کیل / کۆل

گریوان فوْلکلوروندان اؤرنک‌لر:

۱ـ رعیّت لئنگ ایشله، بیٛ لئنگ دیشله. (رعیت کیمی ایشله، بیٛ‌کیمی دیشله).
۲ـ داغ دووٛارییه گوله دیدیء کلپه‌سه نالئش ائددیء. (داغ کئچیسی نه گۆلـله دیدی، کرتنکله ناله ائله‌دی).
۳ـ ائستییه‌نگ بالئق توتئنگ لوٛاسئنگ هئل اوْلمه‌سئن. (ایستیرسن بالیق توتاسان پالتارین یاش اوْلمایا).

٤ـ کله دئیئلەند باشئنگیء یودئنگ دئدیء یودئم و ائردئم. (کئچله دئدیلر باشینی ئودون دئدی ئودومدا هۆردۆمده).

٥ـ آله گئچئنیء آئریء قئرخمه. (آلا گئچی‌نی آئریئ قئرخما).

٦ـ سلطان محمود دن بئهئیۡ خوۡد ائدیء. (سلطان محمود دان بؤیۆک آللەدیر).

٧ـ گورئلله، یاغمه (گۆرۆلـله، ئاغما).

٨ـ شو آش شوکاسه (بو آش بو کاسا).

٩ـ سئغئر کوۡیر اوۡلر ایزیء قرەلئق دوۡشمنه قالر. (اینک بؤیۆیر اۆزۆ قارالئیق دۆشمنه قالار).

١٠ـ رئشوەت ایمام حسینئنگ باشئنی کسدیء. (ریشوه ایمام حسینین باشین کسدی).

١١ـ مئهمان اوّل گئجه قئزئلدیء، دوّم گئجه میس‌دیء، سوّم گئجه پیس‌دیء. (قوۡناق اوّل گئجه قئزئلدئر، ایکینجی گئجه میس‌دیر، اۆچۆنجۆ گئجه پیس‌دیر).

١٢ـ سحرئنگ قارئنن قوۡرخ اوّل آغشامئنگ مئهمانئنن. (سحرین قارئنیدان قوۡرخ اوّل آخشامئین قوۡناغیندان).

١٣ـ ایزئنه باخ سیتئنیء ساغ. (اۆزۆنه باخ سۆتۆنۆ ساغ).

١٤ـ تایئل گلمەسئن دئرخت ترپنمئیه. (یئل اسمه ییئنجه آغاج ترپنمز).

١٥ـ گئجه آج ئاتییه گینئز کرواْنسره قیئیمت ائیه. (گئجه آج ئاتیر گۆنۆز کرواْنسارا قیمت ائدیر).

١٦ـ آج قارئن اجیء ایران. (آج قارین آجی ائیران).

١٧ـ آیام ائلمەنەن خوۡر اوۡلسئن ایزیء ایز قوۡرئنیء قازر.(آدام اؤلمەگیندن خبری اوۡلسا اؤزۆ اؤز قبرینی قازار).

١٨ـ سووۡیء لایۡ ائیه بالئق توۡتئنگ. (سوئو بولاندئریر بالئیق توتسون).

۱۹ـ آته نئنگ آلقئشیء خوٚایئنگ برئشیء. انه نئنگ قارقیشیء خوٚدایئنگ وٚئرئشیء. (آتائین آلقئشی آللهین وٚئریشی، آنائین قارقئیشی آللهین ووروشو).

۲۰ـ قوززیء لئقدەسیت گئرمەیئم توٚقلئقده اوٚت گئرمەیئم. (قوزولوقدا سوٚت گؤرمەدیم توٚخلولوقدا اوٚت گؤرمەدیم).

۲۱ـ قلعەدن چئخ رسمئن‌نن چئخمه. (قالادان (کنددن)، چئخ دبیندن چئخما).

۲۲ـ قوٚشنیء قوٚشنیءدن ائرته تورماق ائرگنیٚه. (قوٚنشو قوٚنشودان ائرته دورماق اؤرگەشر).

۲۳ـ سوکیء بیر جئوٚدن آشدیء قوٚیٚ مئنگ جئوٚدن آشسئن. (سوکی بیر آرخدان آشدئ قوٚیٚ مین آرخدا آشسئین).

۲٤ـ یٚوٚمئرتەسیء ائزگه یٚئرده قوٚدیء قوٚدەسیء منئنگ ایستئمه. (یٚومورتاسئ اؤزگه یٚئرده، قوٚد قوٚد و منیم اوٚستوٚمه).

۲۵ـ اوٚراقچئنیء اوٚراقه قوٚیٚمه لند اوٚراقئنیء آلمئیٚەلن. (اوٚراقچئینئ بیچینه قوٚیٚماسالار اوٚراغئینئ آلمازلار).

۲٦ـ اوٚیٚئنه گئرانئنگ باشئیٚەم اوٚیٚنەیٚه گئتئیٚەم اوٚیٚنه. (اوٚیٚونا گیرەنین باشئیٚدا اوٚیٚنار گؤتوٚده اوٚیٚنار).

۲۷ـ گینئیٚده داوٚئدئلەند قوزئیٚده سئندیء باشئم. (گوٚنئیٚده داوٚا ائلەدیلر قوزئیٚده باشئیم سئیندئ).

۲۸ـ بئدده چاللیء دیٚئلم‌کیء ککلییٚه پنا بئرئم. (کوٚل جادئیٚیلم کی کهلیگه پناه وئریم).

۲۹ـ قرریء سئغئر یٚئره دیٚسئن بیچاق چوٚخ اوٚلیٚه. (قارئ سئغئیر یٚئره دیٚسین پیچاق چوٚخ اوٚلار).

۳۰ـ قوْیئنیء ائز اؽاقئنن ساللاندئرئیه‌لەند، گئچئنیء ائز اؽاقئنن. (قوْیونو اؤز آیاغیندان ساللارلار کئچینی اؤز آیاغئندان).

۳۱ـ قلوْئرنن سو ائلچئیه. (قلبیرنن سو اؤلچوْر).

۳۲ـ شفتالیء هرنه‌مه شیرین اوْلسئن قئله اوْلئیه. (شفتالئ هرنه شیرین اوْلسون توْکلوْ اوْلار)

۳۳ـ دونیانیء گئیْ گئتئرسئن کئکلئیین خوره‌یی‌ءری‌دیء. (دوْنیانی گؤیْ گؤتوْرسوْن گللیگین یئمه‌گی قوم‌دور).

۳٤ـ قوْشنئم یاخشیء اوْلسئن کور قئزئم ار ایئەر. (قوْنشوم یاخشئ اوْلسون کوْر قیْزئم ار ائله‌ر).

۳٥ـ قوْردنه‌مه بیلئه قتئر قیمتیء. (قورد قاتیْرئن قیئمتین نه بیلیر).

۳٦ـ طنف دائمن اینجه یئردن ایزیلئه. (ایپ دایم اینجه یئردن اوْزوْلر).

۳۷ـ بئز گلدی گلئن گئرماغه، گلئن گئددیء دززی درماغه. (بیز گلدیک گلین گؤرمگه گلین گئتدی چؤرچؤپ (تززک ؟) درمگه).

۳۸ـ قتئره دئیلن ناقرته یوْل گئیه‌نگ دیئه شلاقه باخئه. (قاتیْرا دئدیلر نه قدر یوْل گئدیرسن دئدی شاللاغا باخیر آغا).

۳۹ـ ایزئنگ ایتگه بیرداش آته‌نگ خلق اوْن داش آتئه. (اؤزوْن ایتینه بیرداش آتسان خالق اوْن داش آتار).

٤۰ـ ساریء سئغئرسنم یؽات منم یؽاتئم ،باخئم قرض‌دار گلر کئمیء ائرتیْ. (سارئ سئغئرسنده یؽات منده یؽاتئم، باخئم بوْرجلو گلر کیمی آپارار).

سبزوار شهرستانی‌نین جوین جغتا بخشی‌نین دیلی

جوین جغتا بخشی سبزوارین بؤیۆک بخش لری‌نین بیریدیر. حدوداً ۸۰–۷۰ پارچا آبادی ایله اۆچ عمده شهر بو بخشی تشکیل ائدیر. (شهرلر: جغتا، سلطان آباد، حکم آباد).

بورائین دیلی دئمک اوْلار بجنورد دیلی‌نین بوداغینداندیر. اوْراداکئ اؤزه‌للیک‌لر، چوْخو بورادا دا واردیر.

۱ـ ائ (ı) صایتی بورادا کلمه‌نین اوْرتاسیندا چوْخ او (u) یا اوْ (o) اوْلور:

آچوق / آچئق　　قاتوْق / قاتئق　　آغور / آغئر

۲ـ او (u) و اوْ (o) صایت‌لری بیربیرلری‌نین یئرینه اوْتورور:

قوْلاق / قولاق

جوین جغتا لۆغت‌لریندن اؤرنک‌لر

تیک / توْک، تیک (مک)	چئره‌یٚ / چؤرک
درری‌ء / دری	قاتوْق / قاتئق
ایز / اوْز	آلمه / آلما
آل / آلئن	بوقدئیٚ / بوغدا
گئز / گؤز	آرپه / آرپا
بوْرن / بورون	ساری‌ء / سارئ
آغز / آغئز	چونچوْق / سئرچه
دیداق / دوْداق	آیٔاق / آیٔاق

بوک / یاناق

بوْیٛن / بوْیٛون

بئرماق / بارماق

دئرناق / دیٔرناق

گئنس / کؤکس

قارن / قارئن

سئمه‌یٛ / سوٚموٚک

ایره‌یٛ / اوٚره‌ک

گیندئز / گوٚندوٚز

یٛوخاریء / یٛوخاریٔ

آشاقیء / آشاغیٔ

هرده / تپه

دمئر / دمیر

ائشیک قاپی / قاپیٔ

ات / ات

ال / ال

قان / قان

گئله / بیزوْوٛ

گئنگ / گئن

آغوز / آغیٔر

آچوق / آچیٔق

سو / سو

توْرپاق / توْرپاق

یٛئل / یٛئل

آیٛ / آیٛ

گئجه / گئجه

داغ / داغ

داش / داش

اوْت / اوْت

قارا / قارا

دیل / دیل

دیش / دیش

ساققال / ساققال

قوْل / قوْل

دیز / دیز

قوممئز / یوموروق

قوْرری / قورو

قوْنشیء / قوْنشو

یٛوْلوخ / تلس، عجله‌ائت

یٛاغشیء / یٛاخشیٔ

بی‌تهاشه / دیسکینمک

هوْچچه / ائیشقیٔریٔق

بیء / وئر
قئزری / ایستی
قارانقیء / قارانلئق
ایشئق / ایشئق
ایککیء / ایکی
ایز / ئۆز
هئل / ئاش، شئه

قوْییوْق / غلیظ
روْ / شوْل، رقیق
سئرچک / ناغیل
قوْلاق / قولاق
اوْغلاق / چپیش
ایچیء / اۆچ

گئتمک فعلی‌نین جغتاجا صرفی:

کئچمیش

۱ـ گئتتوْم / گئتدیم
۲ـ گئت‌تی / گئتدین
۳ـ گئت‌تیء / گئتدی
٤ـ گئت‌تیگ / گئتدیک
۵ـ گئت‌تیس / گئتدینیز
٦ـ گئت‌دئلن / گئتدیلر

نقلی کئچمیش

۱ـ گئدئپ تئرم / گئتمیشم
۲ـ گئدئپ تئرئ / گئتمیشسن
۳ـ گئدئپ تیء / گئدیب‌دیر
٤ـ گئدئپ تئریگ / گئتمیشیک
۵ـ گئدئپ تئریس / گئتمیش‌سینیز
٦ـ گئدئپ تئلند / گئدیب‌لر

ایستیمراری کئچمیش

۱ـ گئدئپ‌تئر دوْم / گئدردیم
۲ـ گئدئپ‌تئردی / گئدردین
۳ـ گئدئپ‌تئردیء / گئدردی
٤ـ گئدئپ‌تئردیگ / گئدردیک
۵ـ گئدئپ‌تئردیس / گئدردینیز
٦ـ گئدئپ تئرلند / گئدردیلر

گله‌جک

۱ـ گئدئره‌م / گئده‌رم
۲ـ گئدئره‌یٓ / گئده‌رسن
۳ـ گئدیێه / گئده‌ر
٤ـ گئدئریگ / گئده‌ریک
۵ـ گئدئریس / گئده‌رسینیز
٦ـ گئده‌للند / گئده‌رلر

ایلتیزامی کئچمیش

۱ـ گئت‌میش اوْلم / گئت‌میش اوْلام
۲ـ گئت‌میش‌اوْلی / گئت‌میش اوْلاسان
۳ـگئت‌میش اوْلر / گئت‌میش اوْلا
٤ـگئت‌میش اوْلگ / گئت‌میش اوْلاق
۵ـ گئت‌میش اوْلس / گئت‌میش اوْلاسئیز
٦ـ گئت‌میش اوْله‌لـله / گئت‌میش اوْلالار

سبزوارین ۵۰ کیلومئترلیگینده اوْلان حکم آباددان اؤرنکلر

قئل / قئیل   گلدید / گلدینیز

کیره‌ک / کۆره‌ک	گلدئلند / گلدیلر
دیز / دیز	گیردئم / گؤردۆم
هیلیک / ایلیک	گیردی / گؤردۆن
سیمه‌یٛ / سۆمۆک	گیردیء / گؤردۆ
گلدئم / گلدیم	گیردیم / گؤردۆک
گلدی / گلدی	گیردید / گؤرۆنۆز
گلدیء / گلدی	گیردئلند/ گؤردۆلر
گلدیم / گلدیک	

<u>*نیشابورون سرولایت بخشی‌نین لهجه‌سی*</u>

سر ولایت ۱۱۰ پارچا آبادی‌له نیشابورون ان بؤیۆک بخشی‌دیر. چکنه آدلیٔ مرکزیله. اهالیسی تۆرک دۆرلر. اسفراین شهرستانی‌نین بام صفی آباد بخشی هابئله تربت‌حیدریه ده جلگه رخ اهالیسی بو اؤزه‌للیکده دانیشیرلار.

۱ـ نون غونه ایشله‌کدیر (چوْخ ضعیف صورتده).

۲ـ صایت‌لر آذربایجان کیمی ۹ دور.

۳ـ او(u)، ایـ (i)، اۆ (ü) صایت‌لرله باشلانان سؤزلر (یٛ) حرفیله باشلانیر.

یٛیل / ایل	یٛیلیک / ایلیک
یٛیلان / ایلان	یٛۆز / اۆز
یٛۆچ / اۆچ	یٛولدوز / اولدوز

٤ـ (ب) کلمه‌نین اوّلینده اسکی حالتینده قالئر:

بار / وٚار بئر / وٚئر بوٚلدو / اوٚلدو

٥ـ مصدر شکیل چیسی یالئیز (ماخ) دیر.

سر ولایت لوٚغتلریندن اؤرنک‌لر:

توٚک / توٚک	**سوٚمه‌ک / سوٚموٚک**
مئیین / بئیین	کاتا / بؤیوٚک
ییلیک / ایلیک	بووٚا / بابا، آتا
زاماراق / گؤبه‌لک	ییلان / ایلان
دوٚداق / دوٚداق	ییل / ایل
توٚتوٚن / توٚستوٚ	ییت / ایت
هؤل / یاش، شئه	یوٚچ / اوٚچ
زبغ / انگ	یوٚز / اوٚز
دیش‌اتی / لثه	یوٚزوٚم / اوٚزوٚم
قولاق / قولاق	دنجه / مرجیمک
چنه / چانا،چنه	نوٚختیء / نوٚخود
سیبیل / بیغ	سوخاکوٚ/ سیب خاکی، یئرآلما
گؤوٚه‌ک / گؤبک	ائتماخ / آپارماق

قولاما / بیله‌رزیک
قیٔچ / قیٔچ
دۆز / دیز
دالباش / چیگین
بیرماق / بارماق
بوْغون / بوْغوم، مفصل
بۆرون / بورون
ممه‌ک / امجه‌ک
پاشنا / دابان
توْببوق / توْپوق
ی̂ۆره‌ک / اۆره‌ک
آغ باغئیر / آغ جییٔر
قاراباغئیر / قارا جییٔر
رۆده / باغئیرساق
قوشدولو / پیلوْو̂ ریشته‌سی
قوزلاماق / دوْغماق
کؤش / باشماق، کفش
دۆوْه / دوْه
باش / باش
گؤز / گؤز
قاش / قاش

تئی̂خر / قوْدوق
بوْغز / بوْغاز
کچک / کئچی
داش / ائشیک
اوْغلاق / چپیش
ائشیک / قاپیٔ
چیٔمچیٔق / سئرچه
سۆرچک / ناغیل، قیصّه
انئی̂ / آنا
قوْموز / ی̂ومو‌روق
اۆز / ی̂ۆز (سای̂)
کاکا / قارداش
ی̂یدیش / قاب قاشیق
چوْپیت / اوشاق اسگی‌س
پیشیک / پیشیک
اوْت / اوْت
ی̂ومورتا / ی̂ومورتا
قار / قار
یاغئیش / یاغئیش
بولوت / بولوت
چؤره‌ی̂ / چؤره‌ک

دوْداق / دوْداق

دیل / دیل

دیش / دیش

ال / ال

آیٔاق / آیٔاق

قارئین / قارئین

قوْل / قوْل

بود / بود

بئل / بئل

دئیرناق / دئیرناق

کیلپیک / کیرپیک

قوْلتوق / قوْلتوق

دری / دری

یٔاغ / یٔاغ

داش / داش

گؤنگس / کؤکس

آلل / آلین

هرده / تپه

کۆلته / بؤرک

قئیز / قئیز

اوْغلان / اوْغلان

دیرسک / دیرسک

کۆرەک / کۆرەک

بؤگۆر / بؤیۆر

بوْیون / بوْیون

دؤش / دؤش

قوجاق / قوجاق

ات / ات

اؤزۆم / اؤزۆم

چؤل / چؤل

قالانی وار

چاغیریش

ائل دیلی و ادبییاتی توْپلاماق اوْغروندا ال – اله وئرک

آذربایجان خالقی و ایراندا یاشایان بوّتون توّرک دیللی ائل‌لر، تایفالار توّکنمز ائل دیلی و ادبییاتینا (فوْلکلوْرا) مالیک‌دیرلر. قرنلر بوْیو خالقئن ذکاسیندان یارانیب، یاشاییب و اینکیشاف تاپمیش آنالار و آتالاریمیزین دەیرلی یادیگاری، اونودولماق و آرادان گئتمک تهلوّکەسیندەدیر. زنگین فوْلکلوْروموزو توْپلاییب قوْروماق بیزیم تاریخی بوْرجوموزدور.

بو ساحە دە تک باشینا و داغینیق اؤنملی ایشلر گؤزونوبدور. بیز دە اؤز نؤوبە میزدە شخصی مادی و معنوی ایمکانلار یمیزدان بویوْلدا قوْیماغی قرارا آلمیشیق و آنا دیلیمیزین وورغونلارینین یاردیمی ایلە «ائل دیلی و ادبییاتی» –نی توْپلاماق مقصدیلە ایشە با شلامیشیق.

آنجاق بئله بیرگئنیش و هر طرفلی ساحەلی آغیر و دەیرلی ایشی نئچە نفر یوْخ، بوّتون علاقمندلرین ایشتیراکیلە یئرینە یئتیرمک اوْلابیلر. بیز هامی توّرک دیللی وطنداشلاردان، آیدین‌لاردان یازیچی‌لاردان و آنادیلیمیزین وورغونلاریندان کؤنوّللو یاردیم گؤزلەییریک. یئرلی لوّغت، ایفادە و فوْلکلوْروْ هر بیر قوْلوندا چالیشیب، اوْنلاری توْپلاییب، بیزە گؤندەرسینلر.

الیمیزە چاتان یئرلی لوّغت‌لر آراشدیر یلدیقدان سوْنرا توْپلایانین آدیلە بولتن دە چاپ اوْلوب یاییلاجاق. حؤرمتلی اوْخوجولارین تنقیدی و ایصلاحی گؤروّشلری لوّغت‌لرین دوّزگون تلفوّظو و معنالارینی بیلدیرمکدە بؤیوک روْلو اوْلاجاقدیر.

کیفایت قدەر لۆغت بولتن‌لرده چاپ اۏلدوقدان سۏنرا کیتاب شکلینده، یئرلی لۆغت‌لر سؤزلۆیو ترتیب ائدیلیب یاییلاجاق.

بیز کؤنۆللو ایشتیراکچیلاردان ایسته‌ییریک بیزیمله یازیشیب ایلگی باغلاسینلار و بوتاریخی حرکت ده ال‌لریندن گله‌نی اسیرگه‌مه‌سینلر.

بهزاد بهزادی، دکتر محمد زاده صدیق، علیرضا صرافی، اسماعیل هادی، جواد دربندی،محمدرضاکریمی، ائل اوغلو

آدرس:تهران– سعادت آباد– چهارراه شهرداری– ساختمان تجاری سرو،طبقه ۷ واحد ۲

دفتر وکالت بهزاد بهزادی . تلفن: ۲۰۹۴۹۰۰ فاکس:۲۳۵۲۲۶۷